

दानशूर कै. भिकुलालजी नबीरा

प्राज्ञिका

सन् २०१७-१८

स्थापना १९६१

शिक्षण प्रसारक मंडळ काटोल द्वारा संचालित

नबीरा महाविद्यालय, काटोल

Members of Shikshan Prasarak Mandal & College Development Committee

Dr. Rajuji Deshmukh
President, S.P.M. & C.D.C.

Shri Niranjanji Raut
Vice President S.P.M.
President Jr. College Committee
Member, C.D.C.

Shri Bansilalji Nabira
Secretary S.P.M.

Shri Yogeshji V. Pande
Acting Secretary
S.P.M. & C.D.C.

Shri Prakashji K. Chandak
Treasurer S.P.M. &
Member C.D.C.

Dr. Govindji V. Bhutada
Member S.P.M.

Sau. Kundatai Vijaykar
Member S.P.M.

Shri Satyendraji T. Khona
Member S.P.M.

Shri Ramchandraji Mishra
Member S.P.M.

Shri Ramanlalji Nabira
Member S.P.M.

**Shri Purushottamji
Mankar**
Member S.P.M.

Shri Sureshbabu Harjai
Member S.P.M.

**Shri Mehmoodji
Ahmadaliji Khoja**
Member S.P.M.

**Dr. Subhashji H.
Palsapure**
Member S.P.M.

**Shri Jawaharlalji
Chandak**
Member S.P.M.

Shri Rajuji Bisani
Member S.P.M.

Adv. Deepakji Kene
Member S.P.M.

Shri Madanji S. Nabira
Member C.D.C.

Dr. R.R. Dhote
(Teachers'
Representative)
C.D.C.

Dr. G.K. Khorgade
(Teachers'
Representative)
C.D.C.

Dr. V.R. Rulkar
(Teachers'
Representative)
C.D.C.

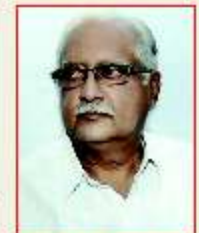
Dr. A.B. Shama
IQAC Co-ordinator

Dr. T.L. Jagdale
Principal's Nominee

Shri D. N. Walke
(Non-Teaching
Representative)

Dr. R.S. Satokar
Principal &
Secretary C.D.C.

President's Message

I am glad to know that our college is bringing out annual magazine 'Prajakta' of this academic year (2017-2018). I appreciate the efforts of the team.

Our philosophy of education has always been meeting the needs of the individual student. Students acquire skills and knowledge easily if we can make the surrounding stimulating and purposeful. In this century, the digital revolution affects us all. Quite simply, it is changing everything. In such a surrounding when work and effort are valued, the students's self-esteem is heightened, and from this results self motivation. We try to comprehend and work with each student, and we firmly believe that it is our responsibility to enable the students in various fields. If innovation and new ideas are a key to a bright future, we can surely remain assured of our place and success. We put forward a distinctive blend of offering in the areas of knowledge and enterprise in the form of encouraging students for various academic and cultural activities as well as for sports.

I congratulate all the students who tried to pen down for this issue.

Dr. Raju Deshmukh

President

Shikshan Prasarak Mandal, Katol

Principal's Message

I am really happy to know that 'Prajakta', our college annual magazine, is being brought out. It has a rich collection of essays, short stories, poems and other articles,

Our college is scaling new heights with excellent and skill oriented learning. Our students are performing to the best of their abilities in academics, cultural activities, games and sports, N.S.S., N.C.C. etc. Most significantly, we are a team of dedicated teachers and staff, committed to the welfare of the students. For us teaching is a passion. The importance of inculcating good values in our students is our chief objective, so we try to hone the talent of our students in a manner that they reach up to their optimal potential. In the process they acquire skills necessary to build a sound personality.. We are fortunate to enlist a potential team of teachers and staff who nurture our students on this path. As we know, education is not so much the feeding of facts into the mind as the awakening of curiosity in the soul. We want our students to be lifelong learners.

Dr. Rajiv Satokar

Principal
Nabira Mahavidyalaya, Katol

Editorial

It's our proud privilege to pen down the editorial message for our college annual magazine Prajakta-2018. It is, indeed, a platform for our students to express their creative talent. It is rightly said that hard work is a key to the success. The present issue of Prajakta is the testimonial of several ideas of our students.

We are thankful to all the faculty members for their valuable cooperation. We are also grateful to the Principal, Dr. Rajiv Satokar, Hon'ble President, Dr. Raju Deshmukh and all honourable members on the Governing Body, Shikshan Prasarak Mandal, Katol, for their invaluable guidance. We are equally thankful to the staff members who are always ready to help. We wish to thank Mr. Raju Khorgade for successfully bringing out the magazine in such a beautiful type set and in time.

Editors of this issue do not necessarily subscribe to the views published in the articles.

Dr. P.V. Salame

Dr. R.R. Pathak

मनीमत

माझ्या जीवनातील आनंदाचा क्षण म्हणजे माझी विद्यार्थी प्रतिनिधी म्हणून निवड झाली तो. तो दिवस मी कधीही विसरू शकणार नाही ज्यादिवशी माझ्यावर विद्यार्थी प्रतिनिधीची जबाबदारी आली. मी सर्व शिक्षक वृंदाचा आभारी आहे ज्यांनी मला हे नेतृत्व करण्याची संधी दिली. त्यांची शिकवण मी कधीही विसरू शकणार नाही.

मी एक अत्यंत साधारण, गरीब कुटुंबातील मुलगा. जीवनात शिक्षणाचे काय महत्त्व आहे हे मला या महाविद्यालयाने पटवून दिले. त्यामुळेच मी इथवर पोहचू शकलो. डॉ. खोरगडे सर, डॉ. राऊत सर यांनी मला मोलाचे सहकार्य केले. डॉ. जगदळे सर यांनी मला जीवन जगण्याचा मार्ग दाखविला. मी सदैव या सर्वांच्या ऋणात राहू इच्छितो.

नबीरा महाविद्यालय ही एक परिपूर्ण संस्था आहे ज्यामधून विद्यार्थी तावून सुलाखून निघून तो यशाच्या मार्गाकडे जातो. माझी सर्व विद्यार्थ्यांना विनंती आहे की, त्यांनी महाविद्यालयातील सर्व विभागातील उत्कृष्ट शिक्षकांचा तसेच इतर सर्व सुविधांचा लाभ घ्यावा व आपले जीवन खऱ्या अर्थाने यशाव्दीत करावे. मला जीवनात काही मिळो न मिळो पण या महाविद्यालयाने मला जीवन जगण्याचा खरा मार्ग दाखविला त्याबद्दल मी महाविद्यालयाचा सदैव आभारी राहील. शिक्षण प्रसारक मंडळाचे अध्यक्ष डॉ. राजु देशमुख, तसेच इतर सदस्यगण, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सातोकर सर त्याचप्रमाणे सर्व शिक्षक यांनी मला मोलाचे सहकार्य केले. आम्हा विद्यार्थ्यांच्या समस्या सोडविण्यासाठी तत्परता दाखविली, त्यासाठी मी महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांच्यावतीने त्यांचा प्रतिनिधी म्हणून आधार मानतो. भविष्यात आम्हा विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयाने असेच सहकार्य करावे ही इच्छा बाळगतो.

आयुष्यात यशस्वी होण्यासाठी प्रत्येक कृती, आपल्या ध्येयाकडे टाकलेले प्रत्येक पाऊल आणि आपले स्वप्न साक्षात उतरविण्यासाठी केलेला प्रत्येक प्रयत्न, म्हणजे एक छोटासा संघर्ष असतो. आणि हा आपल्या कडून केला जाणारा संघर्षच आपल्याला जीवनात 'विजेता' बनविण्याची किमया साधतो.

धन्यवाद !

सागर आमटे

विद्यार्थी प्रतिनिधी

न.म.वि. काटोल

NAGPUR UNIVERSITY COLOUR HOLDERS - 2017-18

**R.T.M. Nagpur University Ball-Badminton (Women) Team
Forth time Winner 2017-18**

**R.T.M. Nagpur University Yogasan (Women) Team
Eighth time Winner 2017-18**

R.T.M. Nagpur University Kho-Kho (Women) Eighth time Winner Team 2017-18

गृहशास्त्र विभागाद्वारे आयोजित कार्यक्रमांमध्ये प्रमुख पाहुणे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करतांना

Guest Lecture organized by Department of Mathematics

Orientation program of M.B.A.

Congratulation to our Merit Students at University Level

DEPARTMENT OF COMMERCE

Ku. Hemlata N. Waghmare
M.Com. - Summer 2016
6th Merit

Mr. Nilesh J. Deoulkar
M.Com. - Summer 2017
6th Merit

Mr. Aashish V. Aakhare
M.Com. - Summer 2017
8th Merit

Mr. Nikhil R. Kadu
M.Com. - Summer 2017
10th Merit

DEPARTMENT OF HISTORY

Priyanka A. Gaikewad
6th Merit
RTMNU M.A. II (History)

Shubhangi P. Babulkar
9th Merit
RTMNU M.A. II (History)

Rupali Nasre
3rd Merit
RTMNU MBA 2017

Priyanka Kothe
6th Merit
RTMNU MBA 2016

DEPARTMENT OF MANAGEMENT STUDIES

**R.T.M. Nagpur University Cross-Country (Women)
Forth time Runner Team 2017-18**

**R.T.M. Nagpur University Ball-Badminton (Men)
Runner Team 2017-18**

**R.T.M. Nagpur University Yogasan (Men)
Eighth time Runner Team 2017-18**

**R.T.M. Nagpur University Cross-Country (Men)
Third Place Forth time Team 2017-18**

**R.T.M. Nagpur University Hand-Ball (Women)
Third Place Team 2017-18**

**R.T.M. Nagpur University Selected Yogasan
(Men-Women) Team for All India University**

**Blood Donation Camp organized by
N.C.C. Unit.**

**Rs. 5000/- donation to Shri Makarand Anaspure
for Nam Foundation (NCC Cadets/Professor)**

Industrial Tour of M.B.A.

Industrial visit at Bhagirath Textiles Ltd. by M.B.A. students.

B.B.A. Beats

इतिहास विभागा द्वारे सावित्रीबाई फुले जयंती समारोहात उपस्थित शिक्षणगण

इतिहास विभागा द्वारे शिवाजी महाराज जयंती समारोहात उपस्थित प्रमुख पाहुणे व शिक्षकगण

व्यक्तिमत्त्व विकास मंच द्वारे आयोजित व्याख्यानात उपस्थित प्रमुख पाहुणे व विद्यार्थी

सांस्कृतिक मंडळाद्वारे आयोजित यादविवाद स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी

तत्त्वज्ञान विभागाद्वारे आयोजित व्याख्यानात उपस्थित प्रमुख पाहुणे व विद्यार्थी

सांस्कृति मंडळाद्वारे आयोजित मेहंदी आणि रांगोळी स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थीनी

सांस्कृति मंडळाद्वारे आयोजित नृत्य स्पर्धा

२६ जानेवारी गणतंत्र दिवस समारोह, संस्थेचे अध्यक्ष डॉ. राजु देशमुख एन.सी.सी. तर्फे मानवंदना स्विकारतांना

राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारे स्वच्छता अभियानात सहभागी विद्यार्थी

राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारे वृक्षारोपण करतांना प्राचार्य, शिक्षकगण व विद्यार्थी

Education Tour, Department of Zoology

राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम अंतर्गत शपथ घेतांना महाविद्यालयीन विद्यार्थी

राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारे महाविद्यालयातील झाडांना रंगरंगोटी करतांना विद्यार्थी

राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारे महाविद्यालयातील झाडांना रंगरंगोटी करतांना विद्यार्थी

Students' Seminar for B.Sc. Sem. V

अनुक्रमणिका

मराठी विभाग

लेख	लेखक	वर्ग	पान क्र.
१. शिक्षक म्हणजे आई	कु. साक्षी बी. ढोणे	बी.कॉम. १ (इंग्रजी)	१
२. मदर टेरेसा	कु. करुणा दे. तागडे	बी.ए. २	२
३. राष्ट्रीय एकात्मतेला आव्हान	कु. मनिषा अ. गायधने	बी.कॉम. ३ (इंग्रजी)	४
४. मतदान : महत्त्व आणि गरज	कु. पुजा हि. नारनवरे	बी.ए. २	५
५. स्त्री-भ्रूण हत्या	ललित से. रेवतकर	बी.कॉम. १	६
६. स्वच्छ भारतासाठी मी काय करू शकते. ?	कु. गौरी र. बिडकर	बी.एससी. ३	७
७. भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	प्रफुल दौ. सोमकुवर	बी.ए. ३	८
८. कारण	कु. भूमी रा. चौरे	बी.कॉम. ३	९
कविता	कवी	वर्ग	पान क्र.
१. व्यक्तिमत्व	कु. माधुरी सु. कुर्वेकर	बी.ए. ३	१०
२. डोळ्यांतील अश्रू	कु. प्रगती रा. धर्मे	बी.एससी. ३	१०
३. प्रयत्न	कु. कांचन सु. गोडबोले	बी.कॉम. ३	११
४. यश	कु. भावना सं. लाडे	बी.कॉम. २	११
५. कर्तृत्व	कु. अक्षता वि. खरबडे	बी.कॉम. २	१२
६. जाता जाता	कु. मयुरी सा. गायकवाड	बी.ए. २	१२
७. आई गं आई	कु. दर्शिका अ. रामटेके	बी.ए. २	१३
८. मन	महेंद्र मा. घाटोळे	बी.बी.ए. २	१३
९. माझी कविता	कु. चंचल डी. कुटे	बी.ए. २	१४
१०. असा हा पाऊस	कु. संध्या र. कालभुत	बी.कॉम. २	१४
११. शिक्षक म्हणजे	कु. शिवानी ब. बागडे	बी.कॉम. १	१५
१२. मी काय गुन्हा केला आई	कु. कल्याणी ग. सहारे	बी.कॉम. १	१५
१३. कण	कु. वृषाली वि. वैद्य	बी.कॉम. १	१६
१४. डोळे	राजकुमार र. मोहरिया	बी.ए. २	१६
१५. जागे व्हा	कु. मनिषा अ. गायधने	बी.कॉम. ३ (इंग्रजी)	१७
१८. जीवनातील ध्येय	कु. सुवर्णा सु. कुर्वेकर	बी.कॉम. ३	१७
१९. शेवटी मी पण माणूसच	कु. शिल्पा प्र. बागडे	बी.कॉम. ३	१८
२०. संघर्ष	कु. जयश्री ग. गायधने	एम.ए. २ (इति.)	१८
२१. दुःख	कु. गुंजन सु. माकोडे	बी.कॉम. १	१९
२२. युवा अयशस्वी का बनतो ?	आकाश सु. सातपुते	बी.एससी. १	१९
२३. बाबा	कु. अश्विनी सा. बोबडे	बी.कॉम. १	२०
२४. आई	आकाश सु. सातपुते	बी.एससी. १	२०
२५. जीवनातील ध्येय	कु. मनिषा अ. गायधने	बी.कॉम. ३	२१
२६. मी दिसणार नाही	कु. भाग्यश्री अ. बोरडे	बी.बी.ए. १	२१
२७. सैरभर मन	कु. चंचल डी. कुटे	बी.ए. २	२२
२८. तुम्हां सोडुनी	कु. कल्याणी ग. सहारे	बी.कॉम. १	२२

२९. जाग राजा जाग तू
३०. आई

- कु. दर्शिका अ. रामटेके बी.ए. २ २३
कु. शिवानी बागडे बी.कॉम. १ २३

हिंदी विभाग

१. ऐ जिंदगी
२. जीवन का लक्ष
३. भारतरत्न अटल बिहारी वाजपेयी

- कु. कल्याणी प्र. बिडकर बी.एससी. ३ २४
कु. कल्पना रा. तागडे बी.ए. २ २५
ताराचंद श्री. पेरोडीया बी.कॉम. ३ (इंग्रजी) २७

कविता

१. ना जाने
२. पेड लगाओ
३. झुम के आओ
४. माता-पिता
५. चरित्र
६. किताबों से दोस्ती

- कवी** **वर्ग** **पान क्र.**
कु. भूमि रा. चौरे बी.कॉम. ३ २८
कु. जयश्री ग. गायधने एम.ए. २ (इति.) २८
कु. प्रियंका अ. अटोने बी.कॉम. २ (इंग्रजी) २९
कु. सुवर्णा सु. कुर्वेकर बी.कॉम. ३ २९
कु. हर्षा शेंबेकर बी.एससी. ३ ३०
कु. प्रगती रा. धर्मे बी.एससी. ३ ३०

इंग्रजी विभाग

1. Sarojani Naidu
2. William Wordsworth and
Samuel Taylor Coleridge
3. Kamala Das

- Mohit S. Bhangre B.A. I 31
Ku. Swarna M. Kotjawale B.A. I 32
Ku. Gayatri S. Doijod B.A. I 34

POETRY

1. Good Time Together @ College
2. Love Virus
3. Gautam Buddha Said
4. Beginning

- Ku. Manisha A. Gaydhane B.Coom. III (Eng.) 36
Ku. Smita M. Satpute B.Sc. II 36
Praful D. Sokuwar B.Com. III (Eng.) 37
Ku. Yogita Bhonde B.A. I 37

वार्षिक अहवाल

१. क्रिडा विभाग
२. राष्ट्रीय छात्र सेना (एन.सी.सी.)
३. सांस्कृतिक मंडळ
४. तत्त्वज्ञान विभाग
५. व्यक्तीमत्त्व विकास मंच
६. इतिहास विभाग
७. लोकसंख्या शिक्षण मंडळ
८. राष्ट्रीय सेवा योजना
९. गृह अर्थशास्त्र विभाग
१०. महिला अध्ययन व सेवा केंद्र
११. मराठी विभाग
12. Department of Mathematics
13. Department of Chemistry
14. Department of Microbiology & Biotechnology
15. Department of Business Administration
16. Department of Library
17. Department of Zoology
18. Department of Physics
19. Department of Electronics

- प्रा. डॉ. टी.एल. जगदळे ३८
लेफ्टनंट डॉ. तेजसिंह एल. जगदळे ४२
डॉ. बी.पी. वालोंद्रे ४४
डा. बी.पी. वालोंद्रे ४५
डॉ. विनोद बागवाले ४५
डॉ. आर.आर. धोटे ४६
डॉ. विनोद बागवाले ४८
प्रा. मुकेश जाधव ४९
प्रा. दमयंती घागरगुंडे ५५
डॉ. वैशाली रुईकर ५९
डॉ. आर.आर. पाठक ५९
Prof. N.T. Katre 52
Dr. A.D. Borkar 52
Dr. N.B. Hirudkar 53
55
Dr. Ingole 56
Dr. Vikas Barsagade 56
Dr. A.B. Sharma 57
Dr. P.W. Yawalkar 58

शिक्षक म्हणजे आई

जीवनात माता पिता या बरोबरच गुरु चे स्थान किती महत्त्वाचे आहे या विषयावर आधारित -

इंग्रजी माध्यमाची शाळा होती. आम्हाला शिकवायला नवीन शिक्षिका आल्या. आम्ही बाई असं संबोधत होतो. बाई वर्गात आल्या. बाईना वर्गात बोलणे सुरु करताना "Love you all" अस म्हणायची सवय होती. तसं त्या म्हणाल्या, पणं त्यांना जाणवलं की खरतर आपण हे मनापासून म्हणत नाही आहोत. व त्याला कारण म्हणजेच शेवटच्या बाकावर असणारा एक मुलगा होता. तो मुलगा आगदी अव्यवस्थित गबाळा असा होता. आणि बाईना त्याच्याबद्दल प्रेम, आपुलकी वाटेल, त्याची दखल घ्यावी असं काहीही वाटत नव्हतं.

त्या मुलाशी जरा अलिप्तपणेच त्या वागायच्या. कोणत्याही नकारात्मक गोष्टीसाठी बऱ्याचदा त्याचेच उदाहरण द्यायच्या. आणि कोणत्याही सकारात्मक गोष्टीच्या बाबतीत त्याच्याकडे पूर्ण दुर्लक्ष करायच्या, पहिली परिक्षा झाली. प्रगती पुस्तक लिहायचे दिवस आले. त्याही मुलाची 'प्रगती' त्यांनी लिहिली. शाळेची अशी पद्धत असते की, प्रगतीपुस्तकावर शेवटी मुख्याध्यापिकेची सही होते. त्याप्रमाणे प्रगती पुस्तके सहीसाठी गेली. मुख्याध्यापिकेने नव्या शिक्षिकेला बोलावले व म्हणाल्या "अहो प्रगती पुस्तकात प्रगती लिहायची असते. पालकांना कळायला हव की त्यांच्या मुला-मुलींचे काही भविष्य आहे. या राहुल बद्दल तुम्ही काहीच लिहले नाही. असं कसं चालेल? त्याच्या पालकांना काय वाटेल? अहो त्याला ते मारतील सुद्धा एखादेवेळी. बाई म्हणाल्या, मी त्या मुलाच करू तरी काय? असे सकारात्मक काहीच नसेल, काही प्रगती नसेलच तरं मी तरी काय लिहू? ठिक आहे तुम्ही वर्गावर जा....." मुख्याध्यापिका म्हणाल्या.....

मुख्याध्यापिकेने लगेच शाळेची कागदपत्रे सांभाळणाऱ्या व्यक्तीला बोलावून घेतले आणि राहुल ची जुनी प्रगती पुस्तके काढून आणायला सांगितले व राहुल ची जुनी प्रगतीपुस्तके नव्या शिक्षिकेकडे पाठवून दिली. त्यांनी प्रगती पुस्तके चाळायला सुरुवात केली. राहुल हा वर्गातील सगळ्यांत हुशार विद्यार्थी आहे.

त्यांना आश्चर्याचा धक्काच बसला. त्यांनी नववीचे प्रगतीपुस्तक पहीले. त्यातून असे सूचवत होते की त्याची प्रगती हळूहळू कमी होत होती. त्याचे कारण असे की त्याच्या आईला कॅन्सरने ग्रासले होते आणि हा रोग आता शेवटच्या स्थितीत पोहचला होता. त्याची आई आता त्याच्याकडे पूर्वीसारखे लक्ष देऊ शकत नव्हती. त्याला अभ्यासात मदत करू शकत नव्हती. त्या सगळ्या कारणामुळे राहुल ची प्रगती घसरत होती. आणि काही दिवसांनी राहुल ने त्याची आई गमावली आणि तो स्वतःही हरवल्यागत झाला होता. आता त्याच्याकडे लक्ष देण्याची नितांत गरज होती. नाहीतर आपण त्याला गमावू! आतापर्यंत शिक्षिकेच्या डोळ्यात अश्रु दाटले होते. नवीन शिक्षिका मुख्याध्यापिकेच्या कक्षात गेल्या आणि म्हणाल्या मला कळले काय करायला पाहिले ते. पुन्हा सोमवारी त्या वर्गावर गेल्या आणि वर्गावर नजर फिरवून नेहमी प्रमाणे म्हणाल्या "love you all" पुन्हा त्यांना जाणवल की आपण खरे बोलत नाही आहोत कारण त्यांना वर्गातल्या सर्व मुलांबद्दल प्रेमापेक्षा कित्येक पटीने जास्त माया आता राहुल विषयी वाटत होती. त्यांनी आता मनाशी काही ठरवलं होतं. आता राहुल ला आवाज मारतांना त्यांचा स्वर बदलला होता. त्या राहुलशी सकारात्मक वागत होत्या. दिवस जात होते. शाळेचा शेवटचा दिवस उगवला. सगळ्या मुलांनी टिचर लोकांसाठी छान गिफ्टस आणले होते. एकच गिफ्ट एका जुन्या वर्तमानपत्रात गुंडाळलेलं होतं. बाईच्या मनाने ते गिफ्ट कोणी दिले हे ओळखले. एक अर्धी वापरलेली परफ्युमची बॉटल आणि दोन खड्यांच्या बांगड्या. एका बांगडीतले दोन खडे आधीच निखळलेले होते. सगळी मुले हसली. त्यांनी ते गिफ्ट राहुल चे आहे हे ओळखले. काही न बोलता नव्या बाईने तो परफ्युम आपल्या साडीवर उडवला व त्या दोन बांगड्या आपल्या हातात घातल्या. आता राहुलच्या चेहऱ्यावर हास्य आले. हलकेच हसून तो म्हणाला आता माझ्या आईसारखा सुगंध तुमच्या साडीला येतोय ती मला सोडून गेली त्या आधी तिने वापरलेला हा शेवटचा परफ्युम होता आणि शेवटी वापरलेल्या या बांगड्या होत्या. एक वर्षानंतर शाळा संपली तेव्हा नव्या बाईच्या टेबलावर एक पत्र होते. मला जेवढे शिक्षक शिक्षिका मिळाल्या त्यातल्या तुम्ही सर्वात छान आहात - राहुल.

त्यानंतर बरीच वर्षे राहूल कडून याच आशयाचे पत्र त्यांना दरवर्षी मिळत असे. वर्षे निघून गेली. त्याचा संपर्क राहीला नाही. दरम्यान त्या निवृत्त झाल्या. अचानक त्यांना एक कुरीयरवाला शोधत आला. त्याने एक पत्र त्यांना दिले. त्यावर प्रेषक म्हणून नाव होत डॉ. राहूल (PhD.) या दरम्यान राहूल ने खूप प्रगती केली होती. डॉक्टरेट मिळवली होती.

पत्रात तीच ओळ पुन्हा होती.... थोड्या फरकाने मला जगात खूप माणसे भेटली, पण तुम्ही सर्वात छान आहात.

“मी लग्न करतोय आणि तुमच्या उपस्थितीशिवाय लग्न करण्याचा विचार मी स्वप्नातही करू शकत नाही.”

सोबत विमानाची दोन तिकिटे होती. जायचे आणि यायचे. बाईकडे आता तो परफ्युम नव्हता. पण त्या बांगड्या मात्र अजूनही त्याच्या हातात होत्या. बाईना राहावले नाही. त्या लग्नाला गेल्या. तिथे अपरिचितच जास्त होते. त्यामुळे त्या मागच्या एका रांगेत बसून चाललेला सोहळा पाहत होत्या. मात्र कुणीतरी त्यांना शोधत होते. त्यांनी त्यांना ओळखले आणि पहिल्या रांगेकडे नेले. तेथे एका खुर्चीवर चिठी लावलेली होती. “आई” त्यांना पाहताच सोहळा थांबवून राहूल त्यांच्याजवळ आला. त्याने त्यांना सन्मानाने खुर्चीवर बसवले. पाया पडला आणि म्हणाला तुम्ही माझ्या आई पेक्षा कमी नाही. आज मी जे काही आहे ते केवळ तुमच्यामुळेच. लग्न पार पडले जोड्याने पुन्हा पाया पडायला आला. तेव्हा पत्नीला म्हणाला “या नसत्या तर आज जसा मी आहे तसा मी कधीच घडलो नसतो.”

त्यावर नव्या बाई उत्तरल्या - राहूल जर माझ्या वर्गात नसता तर मला कधीही कळलं नसतं की शिक्षिकेने आधी प्रत्येक मुलांची आई असणं जास्त गरजेचं आहे, मग शिक्षक !

साक्षी बी. ढोणे

बी.कॉम. - १ (इंग्रजी)

मदर तेरेसा

करुणा, माया, प्रेम, सेवाभाव या सद्गुणांद्वारे सेवाव्रताचा पूर्ण जगाला वस्तुपाठच घालून देणाऱ्या ‘मदर तेरेसा’ या एक महान विभूती.

जाडी भरडी पांढरी

शुभ्र सुती साडी. तिला निळी किनार. पदर डोक्यावरून घेऊन कपाळ-कान झाकले जाईल अशारितीने पिना लावून घट्ट केलेला. हात पूर्ण झाकले जातील असा अंगात शर्ट. पाठ पोट झाकले जाईल असा पदर कमरेला ओढून खोचलेला. अशा जाड्या भरड्या आणि पांढऱ्या पोशाखातील महिलेकडे नजर गेल्यास पाहणाऱ्यांच्या मनात विराणी भाव निर्माण व्हावा. डाव्या खांद्यावर क्रूसाधिष्ठित येशूची मूर्ती आणि हातात नामस्मरणासाठी जपमाळ असे वर्णन ऐकले, वाचले की लगेच ओठावर मनाच्या गाभाऱ्यातून आलेले शब्द तरळतात ‘मदर तेरेसा’

मदर तेरेसा हे नुसते नाव उच्चारले की जगात जिथे जिथे दुःख, दारिद्र्य, दैन्य, रोगराई आहे तिथे तिथे सेवा करणारी एक जगतविख्यात महिला आपल्या मनःचक्षुपुढे उभी राहते. आपल्यासमोर त्यागमय जीवनाचा आदर्श उभा करते. जगातील अनेक थोर महात्म्यांचा जन्म सामान्य कुटुंबात झाला असला तरी त्यांनी आपल्या कर्तृत्वाने परिस्थितीवर मात करून जगाला चिरंतन योगदान दिले. असेच एक समर्पित जीवन म्हणजे ‘मदर तेरेसा’

युरोप खंडात युगोस्लाव्हिया नावाचा एक देश आहे. या देशाच्या अल्बामिया प्रांतातील ‘स्कोपजे’ या गावी दि. २७ ऑगस्ट १९१० या दिवशी मदर तेरेसांचा जन्म झाला. परंतु मदर तेरेसा हे त्यांचे जन्मावेळचे नाव नव्हते. त्यांचे जन्मावेळचे नाव होते अग्रेस. अग्रेस गोंझा बोजाही. अग्रेसचे आई वडील हे अल्बानियन शेतकरी होते. वडील निकोला बोजाही हे शेतकरी तर आई झानाफाईल बेर्नाई हीसुद्धा शेतकऱ्याचीच मुलगी होती. ते दोघेही धार्मिक स्वभावाचे होते.

अग्रेस बालपणापासूनच काहीशी गंभीर स्वभावाची होती. ती सतत कशाचा तरी विचार करत असे. अग्रेसचे प्राथमिक

आणि माध्यमिक शिक्षण त्यांच्याच गावातील 'जिम्नॅझिया' नावाच्या शासकीय शाळेत झाले. शाळेत तास चालू असतांनाही या मुलीची काही वेळा विचारांची तंद्री लागत असे. आपण गरिबांची थोडीतरी सेवा करावी असे तिला वाटत राही. आपले जीवन हे व्यक्तिगत सुखासाठी नसून गरिबांच्या सेवेसाठी आहे याची वयाच्या १२ व्या वर्षी सन १९२२ मध्ये त्यांना जाणीव झाली.

डाब्लिन (आयर्लंड) मधील रायफर्नाम लोरेटी अँबे मिशन कान्हेटमध्ये अग्रेसने सन १९२८ साली प्रवेश घेतला. वयाच्या १८ व्या वर्षापासून तिच्या संन्यस्त जीवनाचा प्रारंभ झालार. प्राथमिक स्वरूपाचे शिक्षण झाल्यानंतर अग्रेस दि. ६ जानेवारी १९२९ रोजी भारताच्या पूर्व किनाऱ्यावर कोलकता बंदरावर दाखल झाली. अग्रेस दोन वर्षांचे धर्मकार्याचे प्रशिक्षण घेऊन धर्मकार्याची रीतसर 'नन' झाली. त्यावेळी तिने आपले पूर्वनाम बदलून 'सिस्टर तेरेसा' हे नाव धारण केले.

'तेरेसा' या शब्दाचा 'एक लहान व्यक्ती' असा अर्थ आहे. देवापुढे आपण सगळेच लहान आहोत याची जाणीव सतत मनात राहावी हाही एक उद्देश होता.

पुढे सिस्टर तेरेसाने दि. २४ मे १९३७ रोजी आपली अंतिम दीक्षा घेतली आणि छोटीसी अग्रेस वयाच्या सत्ताविसाच्या वर्षी 'मदर तेरेसा' झाली.

सिस्टर तेरेसाने 'सेंट मेरी स्कूल' मध्ये अध्यापिकेचे सेवाकार्य करण्यास प्रारंभ केला. अध्यापन करताना त्या केवळ विषय ज्ञानच पोहोचवत नव्हत्या तर धर्मकार्य आणि सेवाकार्याच्या भावनेने त्या भारलेल्या होत्या. गरिबातील गरिबांमध्ये, अपंग-रोगी-महारोगी, निराश्रित-मरणोन्मुख लोकांमध्ये दुःख, वेदना भोगणाऱ्यांची सेवा करण्यासाठी त्यांनी कान्हेट सोडण्याचा निर्णय घेतला.

मदर तेरेसांनी पाटना येथील 'होली फॅमिली हॉस्पिटल' या वैद्यकीय प्रशिक्षण केंद्रात प्राथमिक उपचार पद्धती आणि बाह्य रुग्ण उपचार पद्धतीचे शिक्षण घेतले. साधारणतः चार महिने वैद्यकीय शिक्षण घेऊन मदर तेरेसा डिसेंबर १९४८ मध्ये कोलकत्याला आल्या. याच वर्षी त्यांना भारत सरकारकडून भारताचे कायमचे नागरिकत्व मिळाले.

कोलकत्यातील बकाल वस्तीत गरीब लोकांची सेवा करण्यासाठी आपले जीवन अर्पण करण्याचा निर्णय घेतला. मदर तेरेसांनी मोतीशील भागात शाळा सुरु केली. शाळेबरोबरच त्या वस्तीतील अपंग, वृद्ध आजारी लोकांची त्यांनी घरोघरी जाऊन सेवा सुरु केली. सुरुवातीला खूपच त्रास झाला. पण त्यांनी प्रयत्न सोडले नाहीत. हळूहळू त्यांना इतरांची मदत मिळायला लागली. ही मदत त्यांना कधी पैसे, कधी अन्न तर कधी औषधांच्या स्वरूपात मिळाली.

त्यांच्या सेवाभावी कार्याबद्दल भारत सरकारने दि. २५ जानेवारी १९६२ रोजी त्यांचा 'पद्मश्री' किताब देऊन गौरव केला. जगभर अनेक प्रकारे त्यांचा गौरव झाला. सत्कारप्रसंगी मिळणारे पैसे त्या रोग्यांच्या सेवेसाठीच वापरत असत. १९७९ मध्ये त्यांना 'नोबेल' पारितोषिकाने आणि १९८० साली 'भारतरत्न' या सर्वोच्च किताबाने गौरविण्यात आले. मदर तेरेसांना शेकडो बक्षिसे, पारितोषिके मिळाली. नोबेल पारितोषिकासह अनेक राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय मान-सन्मान लाभले. पण त्या ज्या गरिबांची सेवा करतात त्यांच्या नजरेतील कृतज्ञता आणि प्रेमाचे तेज हे त्यांना सर्वश्रेष्ठ बहुमानाचे वाटते. लोकांनी दिलेले बहुमान स्विकारताना त्या म्हणतात,

“हा बहुमान माझा नाही. मी ज्या लोकांची सेवा करते त्या गरिबांचा हा खरा सत्कार आहे.”

आपल्या कारुण्याने आणि सेवाभावी वृत्तीने विश्वास जिंकलेल्या या महान विश्वमातेचा मृत्यु ५ सप्टेंबर १९९७ रोजी वयाच्या ८८ व्या वर्षी कोलकता येथे झाला.

कु. करुणा दे. तागडे

बी.ए. - २

राष्ट्रीय एकात्मतेला आव्हान

मजहब नही सिखाता आपस मे बैर रखना

हिंदी है हम, हिंदी है हम

वतन है, हिंदोस्ता हमारा - २

आज एकात्मतेचे सर्वांग सुंदर चित्र कुठे असेल तर आपला भारत देश. मागच्या सरकारमध्ये राष्ट्रपती मुस्लीम, प्रधानमंत्री शीख, पार्टीप्रमुख ख्रिश्चन, लोकसभापती दलित आणि या वेळेचे राष्ट्रप्रमुख हिंदू अशाप्रकारे राष्ट्रीय एकात्मतेने नटलेला आपला देश. पण आज मात्र राष्ट्रीय एकात्मतेला आव्हान येऊन ठेपले आहेत.

मी प्रथम हिंदू धर्माचा आहे व नंतर भारतीय आहे आणि मी प्रथम भारतीय आहे व नंतर हिंदू-मुस्लिम धर्माचा आहे. यामुळे सुद्धा राष्ट्रीय एकात्मतेला आव्हान निर्माण होत आहे. यावर जर मार्ग म्हटले तर मी प्रथमही भारतीय व शेवटी भारतीय आहे. असे म्हणणे सोयिस्कर ठरते आणि धर्म पाळायचा तर आपल्या घरी पाळान !....

सध्याच गाजत असलेला 'मंदिर वही बनाएगे' राम मंदीर, बाबरी मंदीर हा कळीचा मुद्दा बनत आहे. पण जीव मात्र आपल्या या देशाचा जात आहे. प्रत्येक धर्म प्रेम करणे शिकवतो पण प्रेमाचा कोणताचा धर्म नसतो, रंग नसतो, रूप नसते तरीही भगवा दहशतवाद, हिरवा दहशतवाद, काला, पिला, निळा दहशतवाद, लाल नक्सलवाद हे देशाच्या बाहेरून व देशाच्या आतून राष्ट्रीय एकता व एकात्मतेला पोखरून टाकत आहे. पुरातन प्रथा, परंपरा, अंधश्रद्धा, भ्रष्टाचार देशाच्या एकत्र एकात्मतेला खंडीत करत आहेत.

भारत जमीन का तुकडा नही ।

जीता जागता राष्ट्रपुरुष है ॥

यह वंदन की भुमी है, अभिनंदन की भुमी है।

इसका कंकर-कंकर शंकर है, बुंद-बुंद गंगाजल,

हम जियेंगे तो इसके लिए,

मरेंगे तो इसके लिए ॥

भारत तर स्वतंत्र झाला पण स्त्रियांचे काय? आज स्त्री स्वतंत्र आहे किंवा नाही? हा प्रश्न सर्वासमोर उभा आहे. कारण आपण म्हणतो, भारत माझा देश आहे, सारे भारतीय माझे बांधव आहे. पण आठवा न ते २०१२ मधील निर्भयाकांड का त्या

मुलीवर अत्याचार करणारे भारतीय नव्हते. सारे भारतीय माझे बांधव आहे, मग ती त्यांची बहीण नव्हती का? याच कारणाने भारत आज माघारला आहे. मग आम्ही मुली म्हणत असतो भोगिले जे दुःख मी त्याला सुख म्हणावे लागते एवढे मी भोगिले की मज हसावे लागले।। २

या भारताच्या विकासाला योग्य दिशा प्राप्त होण्यासाठी सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, राजकीय, सांस्कृतिक व शैक्षणिक क्षेत्राचा समतोल कसा राखला जाईल याकडे लक्ष देणे अनिवार्य ठरते. आपण विविध धर्मीय, विविध वंशीय, विविध प्रांतीय व विविध भाषिक लोक असलो तरी भारत या एकाच देशाचे नागरिक आहेत ही भावना रुजणे आजच्या काळाची गरज आहे. मुंबईमध्ये २६ डिसेंबर २००८ मध्ये ताज हॉटेलमध्ये बॉम्बस्फोट झाला होता. त्यात अनेक लोक मारल्या गेले. आजच्या या जगामध्ये कशाचीही भिती न बाळगता अमेरिकेने आपल्या देशात बॉम्बस्फोट केले आणि आपल्याला त्याची थोडीशी भनकसुद्धा नव्हती इतक्यापर्यंत हा दहशतवाद पसरलेला आहेत.

दहशतवाद्यांनी काश्मिरच्या नंदनवनला स्मशानभूमीची कळा आणली आहे. परकीय शक्तीकडून मिळणाऱ्या मदतीवर काश्मिरमधील दहशतवाद पोसला जात आहे. जम्मू-काश्मिर मध्ये दहशतवाद पसरविणारे भाडोत्री दहशतवादी, नक्षलवाद्यांनी देशाची अंतर्गत सुरक्षा व्यवस्था धोक्यात आणली आहे. पण वेळ ही अजूनही गेलेली नाही. सर्व राष्ट्रांनी वैयक्तिक हितसंबंध बाजूला ठेवून दहशतवादाचा मुकाबला करण्यासाठी सर्वशक्तीने एकत्र येऊन प्रयत्न करायला हवेत.

शेवटी एवढेच म्हणावेसे वाटते की,

समुद्र जरी महान आहे

तहान माझी लहान आहे

दुभंगलेल्या श्वासांना बंधुतेची जाण आहे.

जखमी झाले अंगन माझे,

जरी जळाली उभी अशी,

तरी गर्वांने म्हणत मरेन

भारत माझा महान आहे

भारत माझा महान आहे.

कु. मनिषा अ. गायधने

बी.कॉम.- ३ (इंग्रजी)

मतदान : महत्व आणि गरज

भारतीय राज्यघटनेने व्यक्तीला दिलेला मतदानाचा अधिकार हा अमूल्य आहे. कारण लोकशाही शासन असलेल्या भारत देशात खरी सत्ता ही जनतेच्या हातात असते. युरोपातील राष्ट्रांनी तेथील लोकांना मतदानाचा अधिकार देण्यासाठी अनेक वर्षे लागली परंतु भारत हा एकमेव देश आहे. जीथे प्रत्येक व्यक्तीला वयाची १८ वर्षे पूर्ण केल्यानंतर जात, धर्म, लिंग, वरिष्ठ, कनिष्ठ सर्व भेद नष्ट करून मतदानाचा अधिकार दिला.

भारत हा लोकशाही शासन असलेला देश आहे आणि लोकशाही शासनात लोकांच्या मताला महत्त्व प्राप्त होते. परंतु अलीकडे आपल्याला असे लक्षात येते की काही लोक स्वतःच्या विवेकबुद्धीचा वापर न करता 'एका दारूच्या बोटलसाठी' म्हटल तरी चालेल आणि लालसेपोटीसुद्धा स्वतःचे अमूल्य मत अयोग्य व्यक्तीला देतात.

सत्तेवर येणारे लालची राज्यकर्ते केवळ आश्वासनांचा पाऊस पाडून लोकांना आमीष दाखवून मत मिळवून घेतात आणि हेच 'शिकलेले पण अडाणी लोक' अपप्रचाराला बळी पडून नुसत्या दारूच्या बाटलीसाठी अयोग्य पक्षाला निवडून आणतात. विकासाच्या नावावर मग यांचीच ओरडाओरड असते.

म्हणूनच आज १०% श्रीमंत लोकांजवळ ७५% संपत्ती आहे आणि उरलेले ९०% गरीब वर्ग, शेतकरी वर्ग यांच्याजवळ २५% आहे. म्हणजे आपल्या याच एका चुकीच्या मतामुळे श्रीमंत लोकांची श्रीमंती आणखी वाढत आहे आणि गरीब मात्र आणखी गरीब होत आहे.... कसा होणार मग देशाचा विकास ?

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी म्हटले आहे, "तुमच्या मताची किंमत मीठ-मिरची एवढी समजू नका तुमचे मत विकत घेणारा एका भिकाऱ्यापेक्षा कमी असणार नाही."

तुमच्यामध्ये खरच देशभक्ती आहे तर अपप्रचाराला बळी का पडता ? राष्ट्रविकास करायचा आहे ना.... मग स्वतःच्या विवेक बुद्धीचा का वापर करत नाही ?

तुरुंगामध्ये गेलेल्या लोकांना त्या पक्षाला निवडून देतो ज्याच्यावर भ्रष्टाचाराचा, घोटाळ्याचा आरोप नसतो व जो साधा

पुरुष ज्याच्या मनात देशाविषयी काहीतरी करण्याची जिज्ञासा राहते त्याला मागे पाडतो यामुळे खरंच देश विकास करेल का ? की हे उपाशी पोटी असलेले राज्यकर्ते आधी आपले पोट भरेल.... ?

यासाठी जनतेने जागृत असणे गरजेचे आहे. सत्तेवर जरी राजकीय नेते असले तरी निवडून मात्र त्यांना आपण देतो. लोकशाही शासन असलेल्या आपल्या भारत देशात जर सरकार योग्य कार्य करत नसेल तर प्रसंगी सत्ता उलथवून टाकण्याची ताकद सुद्धा भारतीय राज्यघटनेने जनतेला दिली आहे.

जर आपल्याला खरच देशाचा विकास करायचा आहे तर आपल्या मताधिकाराचा वापर करून सद्विवेक बुद्धी लक्षात घेवून मोहाला बळी न पडता जो देशाचा विकास करू शकेल त्याच व्यक्तीला किंवा पक्षाला मतदान केले पाहिजे तेव्हाच राष्ट्राचा विकास होईल. जनतेचा विकास होईल आणि आपल्या मताला महत्त्व प्राप्त होईल.

म्हणून योग्य मतदान करणे देशाच्या हिताची आज महत्त्वपूर्ण गरज आहे.

कु. पुजा हि. नारनवरे

बी.ए. - २

स्त्री-भ्रूण हत्या

स्त्री-भ्रूण हत्या ही गंभीर समस्या आहे. असे सर्वजन म्हणतात की, विश्व म्हणजे एक कोंदण आहे. आणि त्यामुळे स्त्री ही त्यातील अद्वितीय रत्न आहे. पण आज काय होत आहे? या स्त्रिला जगात यायच्या आधिच मारल्या जात आहे? म्हणजेच ‘स्त्री भ्रूण हत्या’ केली जात आहे? ती केवळ लोकांच्या जुन्या चालीरीतीमुळे? परंतु हे ते विसरतात की, मुलं ही आईच्या, स्त्रीच्या उदरातून या पृथ्वीवर जन्माला येतात. जर मुलीच जन्माला आल्या नाही तर मुलं कुठून येतील? हा प्रश्न या समाजाला कधी समजलाच नाही कां ?

“त्याग आणि समर्पकाचे

दुसरे नाव आहे मुलगी

मुलीची किंमत त्यांना विचारा

ज्यांना नाही मुलगी।”

स्त्रिया संसारात जीवन जगतांना विविध प्रकारचे त्याग करतात आणि वेळ प्रसंगी आपले जीवन संसारात समर्पण करतात की स्वतःवर सगळे दुःख ओढून घेते पण त्या दुःखाची जाणिव आपल्या परिवाराला ही जाणवू देत नाही. म्हणजेच ज्या घरात स्त्रीला मान असतो त्या घरात देवता नांदतात असे म्हटले गेले आहे. त्या समाजातच स्त्रीभ्रूण हत्येसारखे मन सुन्न करून टाकणारे प्रकार आहेत. समाजात जर स्त्रीच नसेल तर आपल्या समोर अनेक गंभीर समस्या निर्माण होतात. ज्याप्रमाणे आज स्त्रीभ्रूण हत्येमुळे मुलाच्या संख्येपेक्षा मुलींची संख्या ही फार घटत आहे. तर स्त्रीभ्रूण हत्या ही चिंता नाही कां ? राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज म्हणतात की,

आदिशक्ती की मूर्ती नारी, नारी नही अबला है,

इसको क्यो किया बदनाम है।

मौका नही तुने दिया, देखा न उसका काम है।।

आदर्श देवी जानकर, तू शक्ती उसको माँगता।

यही भी समय आता की अबला को सबल जब जानता।।

आईविना संगोपन म्हणजे तेज काढून घेतलेली उष्णता होय आणि लोणी काढून घेतलेले दुध होय. व आई ही सुद्धा एक स्त्रीच आहे. जर आईच राहली नाही तर.....? याचा समाजाने

विचार करायला हवा. तरच देशाचा विकास होईल.

कवि वा.ना. आंधळे म्हणतात की, मातेच्या गर्भातील मुलगी आईबापाजवळ ‘मुलगी’ म्हणून जन्म घेऊ दे अशी विनंती करीत आहे. ती मुलगी आई वडीलांना म्हणते-

पहा मग फिरुनी मी पुन्हा कधी येणार नाही

भाग्य कन्यादानाचे दोघांनाही देणार नाही

डोळे येता भरुनी तुझे पदर मला होऊ दे

सांग आई बाबांना जन्म मला घेऊ दे।।

मुलगी आपल्या आईला म्हणते की, तू जसे जग पाहिलेस तसे मलापण पाहू दे आणि बाबांना सांग की मला जन्म घेऊ दे. तू जसे विणले नाते तसे मला विणू दे. मला जन्म दिला नाही तर मी पुन्हा कधी येणार नाही आणि त्यामुळे कन्यादानाचे भाग्य तुम्हा दोघांनाही मिळणार नाही. तुझे डोळे भरून येतील तेव्हा ते पुसायला मला तुझा पदर होऊ दे अशी विनंती करीत आहे.

पण! या रुढीवादी समाजात घराण्याचे नाव चालवायला पाहिजे असतो ‘वंशाचा दिवा’ मी नसेल तो दिवा पण सांजवात बनवून दाखवेन! ज्या अंधारात प्रकाश देतो दिवा, तशी मी भावना आणि सामर्थ्याच्या बळावर करू शकते आई-वडिलांची सेवा. समाजातील प्रत्येक स्त्रीला मानाचे स्थान द्यावं तिला स्वतःच्या जबाबदाऱ्या सांभाळण्याची संधी मिळावी.

“मुलगी शिकली

प्रगती झाली”

या युगात मुलापेक्षा मुलीच आघाडीवर आहे. स्त्रीने पदार्पण न केलेले एक तरी क्षेत्र दाखवा, आहे का? या गोष्टींचा संदेश प्रत्येकापर्यंत पोहोचावा यासाठी स्त्री भ्रूण हत्या हा चर्चेचा विषय आहे. या स्त्री भ्रूण हत्येसारख्या पापातून आपला देश मुक्त होण्यासाठी मी लेखनातून छोटासा प्रयत्न केला आहे.

ललित से. रेवतकर

बी.कॉम.- १

स्वच्छ भारतासाठी मी काय करू शकते ?

मतवालो की टोली निकली
सुंदर चमन बनाने को
चम चम करता स्वच्छ दमकता
अपना वतन बनाने को
दिल के सच्चे साफ है हम
ये दुनिया माने सदियो से
चलो साथियो निकले अब
भारत को स्वच्छ बनाने को

आज आपल्या संपूर्ण देशात स्वच्छ भारत ही मोहिम राबवली जात आहे. म्हणून आपण यामध्ये मागे राहून चालणार नाही. जिथे स्वच्छता तिथे आरोग्य धन संपदा लाभत असते असे आपण लहानपणापासूनच ऐकत आलो आहोत. तरी पण आपण आपल्या कर्तव्याला विसरून जातो. आज मात्र आपल्या कर्तव्याची जाणिव ठेवून व वागण्याची वेळ आली आहे.

आपण दररोज “भारत माझा देश आहे” ही प्रार्थना म्हणत असतो. मग आपला देश अस्वच्छ का? हा प्रश्न प्रत्येकाला पडतो. जेव्हा माझे घर असे आपण म्हणतो तेव्हा आपण ते पुन्हा पुन्हा झाडून, धुवून ठेवत असतो. मात्र रस्ता आपला सर्वांचा म्हणून त्यावर मात्र केर-कचरा टाकत असतो. हे किती योग्य आहे? मग जर देश माझा असे आपण म्हणतो तर तो स्वच्छ ठेवणे हे सुद्धा आपले कर्तव्यच नाही का ? आणि देश स्वच्छ ठेवायचा झाला तर देशातील सर्व रस्ते, आजुबाजुचा सर्व परिसर स्वच्छ ठेवणे आवश्यक आहे.

वेद हमारे करते है

कैसे तुम वैभव पाओगे

ढेर गंदगी मचा रखी है

कैसे शुचिता लाओगे ॥

अपने घर को दिवाली पर

रंगो से सजवाते हो

जिस धरती पर जन्म लिया है

गंदगी वही फैलाते हो ॥

आपल्या देशाला पौराणिक परंपरा लाभलेली आहे. अनेक ग्रंथात वेदामध्ये सुद्धा स्वच्छतेचे महत्त्व सांगितलेले आहे. अनेक साधू-संतानी सुद्धा आपल्या कर्तृत्वातून तसेच विचारातून स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून दिले आहे.

संत गाडगे महाराजांनी तर हातात झाडू घेऊन आपले संपूर्ण आयुष्यच स्वच्छतेच्या कार्यात घालवले. महात्मा गांधीजींनी सुद्धा स्वकर्तृत्वातून स्वच्छतेचे धडे देशाला दिले. पण मला अस वाटतं की त्यांच्या विचारांचा आपणाला विसर पडला की काय ?

परंतु आज त्यांच्या विचारांना मनात घेऊन स्वच्छतेच्या मोहिमेत तन-मन धनाने सहभागी होणे गरजेचे आहे. स्वच्छ भारत करण्यासाठी आपण सर्वांनी मदत करणे गरजेचे आहे. अशाप्रकारे आपल्या घरांची त्यातून समाजाची, राज्याची, देशाची सर्व विश्वाची प्रगती म्हणजेच हे विश्व समृद्धीच्या दृष्टीने वाटचाल करेल आणि आपला भारत देश आपण स्वच्छ करूया.

कु. गौरी र. बिडकर

बी.एससी.- ३

एक कदम स्वच्छता की ओर

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

भारतीय घटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा जन्म १४ एप्रिल १८९१ ला झाला. ७ नोव्हेंबर १९०० रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचा शाळेत प्रवेश झाला. म्हणून ७ नोव्हेंबर हा दिवस शाळा व महाविद्यालयात 'विद्यार्थी दिन' म्हणून साजरा केला जातो. ७ नोव्हेंबर १९०० हा दिवस देश विदेशासाठी 'सोन्याचा दिवस' ठरला आहे. आंबेडकरांनी नामवंत विद्यापीठाच्या पदव्या घेऊन आले

M.A. M.Sc., D.Sc. Ph.D., L.Lb. D.Lit. Bar-at Law. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे शाळेत त्यांचे पाऊल पडले. प्रचंड मेहनतीने अभ्यास केल्यामुळेच बाबासाहेब एक विद्वान झाले. शिक्षण हे वाघिणीचे दूध आहे. जो प्राशन करेल तो गुरुगुल्याशिवाय राहणार नाही असे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणत असत. बाबासाहेब आजन्म विद्यार्थी म्हणूनच जगले. विद्येचा वसा त्यांनी शेवटच्या श्वासापर्यंत जपला. त्यांच्या या ज्ञानामुळे जगातील सर्वात मोठे संविधान दोन वर्षे ११ महिने १८ दिवस या अल्पकाळात त्यांनी पूर्ण केले. ते राज्य घटनेचे शिल्पकार ठरले.

स्वातंत्र्य समता बंधुता व न्याय ही मानवी मूल्ये समाजात त्यांच्यामुळेच रुजू शकली. त्यांचा शाळा प्रवेश एक महत्त्वपूर्ण आणि ऐतिहासिक घटना ठरली. आजच्या पिढीतील प्रत्येक विद्यार्थी हा देशाचे उज्वल भविष्य आहे.

शिक्षण हाच प्रगतीचा मार्ग आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी अठरा-अठरा तास अभ्यास केला. कठोर परिश्रम घेतले. त्यांच्या मेहनतीची जाण विद्यार्थ्यांना हवी व ते एक आदर्श विद्यार्थी बनावेत.

'शिक्षण ही एक अशी गोष्ट आहे की देणारा ही परत घेऊ शकत नाही'

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांना मुंबईच्या हायकोर्टाच्या न्यायधिकाची नोकरी सरकार देत होते. परंतु त्यांनी ती नाकारली कारण बाबासाहेब म्हणाले मला फक्त तुम्हाला न्याय मिळवून द्यायचा होता. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सुद्धा एक मंत्री बनून आरामात आयुष्य जगले असते. पण नाही. त्यांनंतर गोलमेज

परिषदेत महार, मांग, चांभार, माळी, धनगर, कुणबी, कोळी या सर्व अस्पृश्य बांधवासाठी आंबेडकरांनी लढा दिला. आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी हिंदू धर्माचा त्याग केला आणि बौद्ध धर्म स्विकारला. पण आंबेडकरांनी हिंदू स्त्रीयांसाठी 'हिंदू कोडबिल' बनवले. त्यात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी स्त्रीयांसाठी घटस्फोटाचा अधिकार वडीलांच्या संपत्तीमध्ये मुलीला समान अधिकार दिले.

'मी बाबासाहेबांचे विचार मांडतो...

कुणाला आवडो ना आवडो

आंबेडकरी विचारधारा मी मोलाची मानतो...

मी लाभार्थी आहे

होय मी लाभार्थी

सरकार चा नाही

तर

भातीय संविधानाचा'

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी आपल्याला एवढं सगळे दिले. आंबेडकरांनी संविधानात SC, ST, OBC, NT यांना आरक्षण दिलं पण बांधवांनो आपण डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ला काय दिलंत. आपल्याला जर आंबेडकरांना काही द्यायचं असेल तर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे शेवटचे शब्द ते म्हणाले, सर्व बहुजनानी एक व्हा. तुम्ही सर्वांनी एकत्र या. कारण तुम्ही जर एकत्र आलात तरच तुम्ही पुढील येणाऱ्या संकटाशी सामना करू शकाल

एकत्र या

शिक्षण घ्या/संघटीत व्हा/संघर्ष करा

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणाले होते की, माणसाने यावे जगण्यासाठी पण जगावे समाजासाठी.

'जेव्हा तुमचा विरोधक तुमच्यावर हल्ला करेल तेव्हा तुम्ही समजून जाव की तुम्ही त्यांच्या पेक्षा खूप पुढे आहोत. आणि त्याच्याकडे तुम्हाला रोखण्यासाठी असं केल्याशिवाय पर्याय नाही.'

तुम्ही दिले संविधान आम्हा भारतीयाना, तोडल्या बेड्या जाती धर्माच्या. दिला धर्म डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी बौद्धाचा. हार फुलं धुपबत्ती अर्पन करुन वायफळ पैसे खर्च करण्यापेक्षा तो सत्कार्मी लावा. एक पुस्तक दान करुन अनोखे अभिनंदन करा. आणि निरनिराळ्या अनेक संस्था काढू नका. आंबेडकरांचा अनुभव आहे की, निरनिराळ्या संस्था केवळ

आपसात दुही माजविण्यास कारणीभूत होतात आणि शेवटी सर्वच विलयास जातात. दुसऱ्या व्यक्तीच्या जिवावर समाज परिवर्तनाची स्वप्ने पाहू नका कारण कोणी एकटा माणूस समाजात परिवर्तन करणार नाही. समाज परिवर्तनाच्या कार्यात प्रत्येकाने सहभाग घेतला पाहिजे.

मी मोजू तरी कशी उंची डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तुमच्या कर्तृत्वाची. तुम्ही जगाला शिकविली व्याख्या मानसातल्या माणुसकीची. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तुम्ही देव नव्हतात. तुम्ही देवदूत ही नव्हतात. बाबासाहेब तू तर मानवतेची पुजा करणारा खरा महामानव होतास.

घटनेच्या पहिल्या पानावरती गाजतय माझ्या भिमाच नाव. भारतामध्ये कोणतेच असे गाव नसेल तिथे डॉ. भिमराव आंबेडकरजीचे नाव नाही. विविधतेत एकता. स्त्री-पुरुष समान भारतीय संविधानामुळे बहरला लोकशाहीचा सन्मान.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणाले की, मी हिंदू म्हणून मरणार नाही. १९५१ साली बौद्ध जनसंघ आणि १९५५ मध्ये बौद्ध महासभेचेर स्थापना केली. १४ ऑक्टोबर १९५६ या दिवशी नागपूरला आपल्या असंख्य सहकाऱ्यांबरोबर डॉ. आंबेडकरांनी बौद्ध धर्म स्वीकारला. ६ डिसेंबर १९५६ रोजी डॉ. आंबेडकरांचे महानिर्वाण झाले.

भारताचा एक महान सुपुत्र नाहिसा झाला. पण आपले कार्य आणि विचार यांनी अमर झाला.

विश्वरत्न, बोधीसत्त्व, महामानव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना कोटी कोटी अभिवादन.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर या एकाच व्यक्तीला वाचून बघा... भविष्यात कोणत्याच बाबाची गरज भासणार नाही.

मित्र थोडेच ठेवा पण असे ठेवा ज्यांच्या वर डोळे झाकून विश्वास ठेवावा.

“ज्याला दुःखातून सुटका पाहिजे असेल त्याला लढावे लागेल आणि ज्याला लढायचे असेल त्याला अगोदर शिकावे लागेल. कारण ज्ञानाशिवाय लढाल तर पराभव निश्चित आहे.”

प्रफुल दौ. सोमकुवर

बी.ए. - ३

कारण

आयुष्यात निर्माण होणारे प्रत्येक प्रश्न, त्या प्रश्ना-प्रश्नाचा खेळ करून मनात केलेला नूसता गोंधळ, उत्तराच्या शोधात न जाता ‘कारण’ या शब्दाची मदत घेणे आणि ७०% डोकं फक्त प्रत्येक अपयशाच्या मागील कारण शोधण्यात लावणे गरज आहे. उरलेले ३०% डोक वापरून सगळे ‘कारण’ विनाकारण निर्माण करण्याची कधी-कधी तर कारण हा शब्द प्रत्येकांच्या आयुष्यात नको ते घोळ करून बसतो. त्या घोळतून मोकळे होणेसुद्धा फार कठीन असते. सहजपणे पार पाडू शकणाऱ्या कामासाठी सुद्धा आपण ‘कारण’ शब्दाचा वापर करून अजून जास्त त्याच्याशी जवळचे नाते निर्माण करतो.

बहूतेकदा तर अस वाटतं की आता उरलेच नाही. खरं स्वर आणि शब्द, भाव आणि अर्थ शेवटी गोंधळ मांडतोय. हा बिनाअर्थी ‘कारण’ हा शब्द.... एकही काम सहजा-सहजी होऊ देत नाही, कष्ट, चिकाटी, जिद्द याच्या वाटेत ‘कारण’ हा शब्द शत्रूप्रमाणे वाटेतच बसून असतो. कळत नाही या कारणाला विणाकारण कस करावे. या कारणाच्या खेळातून बाहेर कस पडावे. जिथे ‘कारण’ शब्द असते तिथे चुकूनही परिश्रम शब्द नसतो, मुद्दा आणि प्रश्न यांना सहजपणे एक ‘कारण’ हा शब्द अर्थहीन बनवितो.

होऊन गेले ‘शिवाजी महाराज’ इतक्या लहान वयात अख्या महाराष्ट्राच उज्ज्वल केल ज्यांनी नाव..... त्यांनी ‘कारण’ या शब्दाचा कधीच वापर केला नाही आणि अगदी याउलट आपले आयुष्य ‘कारण’ या शब्दाशिवाय एक दिवसही चालू शकत नाही, किती सुंदर आहे हे जग सोबतच अनेक आश्चर्यांनी नटलेले.... काही क्षणच हे आयुष्य, आपले प्रत्येक क्षण शेवटचा समजून जगलं तर किती आश्चर्यकारण जिवन बनेल पण ‘कारण’ या शब्दाचा वापर न करता जगले तरच ते सुंदर आयुष्य ठरेल.

शोधल्यानी ना देव मिळतो ना यश मिळते ते फक्त आणि फक्त परिश्रमानी. ते करण्याची मानसीकता नसली की, ‘कारण’ हा शब्द आपोआप निर्माण होतो. जर प्रत्येकाने ‘कारण’ या शब्दाला अर्थहीन समजून त्याचा वापर करणे टाळले तर जगात प्रत्येक कार्य यशस्वी झाल्याशिवाय राहणार नाही, फक्त या तिन अक्षरी शब्दाचा त्याग करून आपण सर्वकाही मिळवू शकतो. स्वतःची प्रगती करता-करता देशासाठी विकसनशीलते पासून विकसित करू शकतो.

कु. भूमी रा. चौरे

बी.कॉम. - ३

प्राजक्त ९

व्यक्तिमत्व

वाटतं आपलं व्यक्तिमत्व असावं
पक्ष्यासारखं ज्याला माहिती असतं
आकाशातुनी उडूनी जमिनीवरच येणं

ते नसावं दुर्बलासारख
ज्यांना माहिती असतात
फक्त स्वतःतील कमतरता
तर ते असावं सागरासारखं
ज्याला माहिती असतं
आपल्या मर्यादेतील अफाट शक्ती
जी सामावू शकते आपल्यामध्ये पूर्ण धरती

आणि तेच असावं
माणसासारखं
ज्याला माहिती असतं
माणसामाणसातील नातं
हेच खरं नातं
आणि ते जपलं
म्हणजेच खऱ्या माणसाच
व्यक्तिमत्व

माधुरी सु. कुर्वेकर
बी.ए. - ३

डोळ्यांतील अश्रू

आई मलाच नाही कळत
डोळ्यांतून अश्रू का गळतात ?

आज शुल्लक गोष्ट घडली
आईने कामाची गोष्ट म्हटली
कमजोरी नाही माझ्यात दडली
पण का बरे,
डोळ्यांतून अश्रूंच्या धारा पडल्या
यावर मी विचार करून राहिले
दोघींच्याही शब्दांना वाचा नाही फुटली
यावर मी एक कविताच लिहून काढली

मग, लावला मी चश्मा चेहऱ्यावरती
विचारले, सांग आई कशी मी दिसते
जगात गड्या तुच आहे माझी सोबती
तुझ्याविना मला कोण ओळखती
काही झाले तरी अश्रू काही जात नाही
तू तरी माझ्यासारखी अश्रूंना नको बनवू सोबती
नाहीतर दोघीही रडू, समजावयाला कुणी राहणारच नाही

आई मलाच नाही कळत
डोळ्यांतून अश्रू का गळतात ?

कु. प्रगती रा. धर्मे
बी.एससी. - ३

प्रयत्न

प्रयत्न हा माझा पहिला, नकार तू देऊ नकोस
नजरेला ही नजर दिली
उगीच नजर चुकवू नकोस
नाही केले प्रेम तरी
तिरस्कार मात्र करू नकोस
नाही दिली ओळख तरी
अनओळखीपणा दाखवू नकोस
माझ्याकडे पाहिले नाही तरी चालेल
दुर मात्र करू नको
पवित्र माझं प्रेम आहे
अर्थ वेगळा लावू नको

कु. कांचन सु. गोडबोले
बी.कॉम. - ३

यश

जिवनात असतील संकटे कितीही
पण त्याला तू भिऊ नकोस
प्रत्येक वेळी प्रत्येक जागी
येणार नाही यश
पण आशा तू सोडू नको

जिवनाला यश आले तर
यशाच्या भरात जास्त उडू नको
आपण आधी काय होतो
या भावनेला विसरू नकोस,

जिवनात मेहनतीला कधी
सोडू नकोस
जे लोक झटतात तुझ्यासाठी
त्यांना कधी एकटे टाकू नकोस

जिवनात ऊन-वाऱ्याशी खेळत रहा
पण स्वाभिमान सोडू नको
अपयश ही यशाची पहिली पायरी आहे
हे कधीच विसरू नकोस...

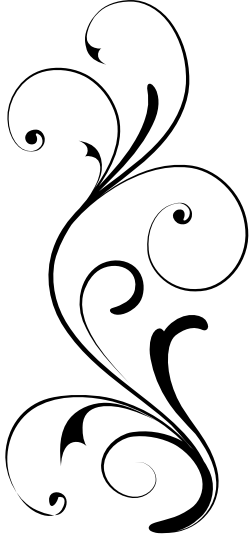
कु. भावना सं. लाडे
बी.कॉम - २

कर्तृत्व

नशिवानी साथ सोडली म्हणून मरायचे नसते
स्वतःच्या हिमतीवर जगायचे असते.

मागचे सारे काही आठवून रहायचे नसते.
भविष्याचा विचार करुन जगायचे असते.
शुल्लक संकटांना घाबरायचे नसते.
एक ठेच लागली म्हणून जीवन संपवायचे नसते

धैर्याने त्याच वाटेने चालायचे असते
कर्तृत्वाने माणूस घडतो हे नेहमी आठवायचे
असते.

कु. अक्षता वि. खरबडे
बी.कॉम. - २

जाता जाता

जन्माला आला आहेस
तर थोडं जगून बघ
जीवनात खूप दुःख आहे
थोडं सोसून बघ
चिमूटभर दूःखाने कोसळू नकोस
दूःखाचे पहाड चढून बघ
यशाची चव चाखून बघ
डाव मांडणं सोप असतं
थोडं खेळून बघ
घरटं बांधणं सोपं असतं
थोडी मेहनत करुन बघ
जगणं कठिण असतं
मरणं सोप असतं
दोन्हीतल्या वेदना झेलून बघ
जीवन मरण एक कोड असतं
जाता जाता एवढे विचार करुन बघ
जन्माला आला आहेस
तर थोडं जगून बघ

कु. मयुरी सा. गायकवाड
बी.ए. - २

“आई गं आई”

आई गं आई तू बोलत का नाही
अशी माझ्यावर का रूसली
नको अशी रूसू अन डोळे तुझे पुसू
मी होईन तुझी सावली...

बाबांच्या स्वप्नांचा मी नेईन उंच झोका
तू करू नको माझी काळजी
पंख मी पसरून आकाशी झेप घेईन
सवे तुलाही घेऊन जाईन.....

तुझ्या मागे पुढे राहीन, बाबांना धीर देईन
घरी नवचैतन्य सदा फुलवीन
झोका जाई वर मी बांधीन आकाशी घर
इंद्रधनूचा झुला करून तुला झुलवीन....

आई गं आई तू बोलना गं काही.....

कु. दर्शिका अ. रामटेके
बी.ए. - २

मन

मन म्हणजे आहे तरी काय ?
मनाच्या दुनियेचा लागतो तरी काय ठाव.

निशब्द पाखरांच्या थव्यासारखं आहे हे मन
कधी मनाच्या या फांदीवर तर कधी स्वछंद.

पाण्यासारख निर्मळ, लाटांसारखं उथळ,
शब्दांच्या खेळाची पडते याला भुरळ

मन असतं अथांग सागरासारखं
त्याचा थांगपत्ता न लागण्यासारखं

फुलपाखरासारखं स्वछंदी असतं ते
भावनेच्या नाजूक वेलीवर स्वार असतं ते

भावनेच्या ओघात वाहतं हे मन
पावसाच्या सरीत चिंब न्हातं हे मन

मनाच्या गाभान्यात असतं कुठेतरी गुपीत
सांगावे वाटतं कुणाला, करावं वाटतं समर्पित

चेहरा मोहरा याचा, कुणी कधी पाहिला नाही,
मन अस्तित्वाचा मोती, दिसणार दुसरा नाही.

मन मनात गुंतले की, भावना येतात जुळून
आनंदी होतं ते, कुणीतरी आपलं मिळवून

भावनेच्या गर्दीत लागत नाही याचा थांगपत्ता
मनावर कदाचीत त्याचीच असावी सत्ता

मनास मन उगमत नाही आधार कसा शोधावा
स्वप्नातील पदर धुक्याचा, हातात कसा लागावां...

महेंद्र मा. घाटोळ
बी.बी.ए. - २

माझी कविता

मला कविता करता येत नाही
ती आपोआप मनात होत जाते
लिहिली लगेच तर राहते लक्षात
नाहीतर ती विसरायला ही होते

वान्याच्या झुळुका सारखे शब्द येतात
फुलांच्या गंधा सारखी कल्पना घेऊन,
वाक्य ही अगदी सहजच ते विणतात
स्वतःला ठराविक जागांवर ठेवून.

कधी कधी थोडा वेळच थांबतात ते
संकोच करणारा पाहुणा असतो जसा,
तर कधी पूरा सारखे वाहत जातात
उमटवून एक अविस्मरणीय ठसा.

माझे हात नकळत लिहित जातात
लिहून घेतय त्यांच्या कडून कुणी जणू,
पूर्ण झाल्यावर वाचली की, वाटतं
हेच होते वान्याबरोबर आलेले रेणू ?

कु. चंचल डी. कुटे
बी.ए. २

असा हा पाऊस

असा हा पाऊस मनात
घर करून गेला
विचार नव्हता केला पण
मात्र तो येऊन गेला
पावसाच्या लाटा अशा
सटासट आल्या
असा हा पाऊस मात्र मनात
घर करून केला
येता जाता वाटाचं
तो येनार नाही
पण मात्र आल्याशिवाय तो
राहलाच नाही
असा कसा तो एकदम
जोरात आला
असा हा पाऊस मात्र मनात
घर करून गेला
मला वाटलं आता तो
जाणार लवकर
न जाता पुन्हा आला
तो भरभर
पावसाचे थेंब झाले हळु
पण मात्र झाडावरचे पान
गेलं गळुन
झाडावरचं फुल चिमुन गेलं
असा हा पाऊस मनात घर करून गेला

कु. संध्या र. कालभुत
बी.कॉम. - २

‘शिक्षक म्हणजे’

शिक्षक म्हणजे

आयुष्याला कलाटणी देणारी प्रेरणा,
ध्येयपूर्तीसाठी मार्ग दाखविणारी दिशा
कधी बिकट परिस्थितीत, प्रेमाची साथ,
कधी कौतुकाचे गोड शब्द तर कधी
हातावर बसणारा छडीचा मार

शिक्षक म्हणजे

चांगले संस्कार करणारी मुर्ती
संकटकाळात धैर्य देणारी स्फूर्ती
चारित्र्यपूर्ण विद्यार्थी घडविणारा शिल्पकार,
जादूची छडी जे करते विद्यार्थ्यांची स्वप्ने साकार

शिक्षक म्हणजे

सखोल मुलभुत ज्ञानाचे भंडार
दूर करी जिवनातील अज्ञानमय अंधार
अन्यायाविरुद्ध आवाज उठविणारी तलवार,
अनुभवातुन निर्माण होणारा साक्षात्कार
असे शिक्षकांचे
आजन्म न फिटणारे उपकार

कु. शिवानी ब. बागडे

बी.कॉम. १

मी काय गुन्हा केला आई

मलाच का जगात येण्याची मनाई
मुलगी आहे म्हणून मी,
जगु शकत नाही का?....
माझ्या जिवनाच्या कागदावर
मी जगण्याची वाक्य रचना
करु शकत नाही का ?.....

मला पण विहार करु दे
मोकळ्या आकाशात....
राहु दे निसर्गाच्या
सहवासात....

फुलासोबत खेळु दे
पक्ष्यासोबत राहु दे
तुला नाही देणार त्रास
पण एकदा तरी
मोकळा श्वास घेवू दे

नवरात्रात देवीचा महोत्सव
मोठ्या उत्साहाने साजरा करतात...
आणि अलीकडे माझी
भ्रूणहत्या करुन मलाच मारतात....

प्रश्न अनेक आहे माझे
आई उत्तरे कधी भेटणार का?
तू पण एक स्त्री आहे
मला मारुन तुला तरी
चांगले वाटणार का?

कु. कल्याणी ग. सहारे

बी.कॉम. १

कण

भारतमाते मुक्त करण्या
ज्यांनी गाजविले रण
तयाचे रक्तात होते
तुझ्या मातीतले कण

वन्दे मातरम म्हणता तया
देशाद्रोही ठरविले स्वदेशात
स्वराज्याच्या उच्चारकरिता
डांबिले तयांना तुरुंगात

तमा न केली त्या विराने
परकियांशी ते लढले
हिंद भुमी मुक्त करण्या
हसत फासावर चढले

माती अन पाणी तेच
आटले का तयातले गुण
मिळविले स्वतंत्र टिकविण्या
आढळणार त्यागी नेतेगण

कु. वृषाली वि. वैद्य
बी.कॉम. १

डोळे

काही न बोलता भरले उगाच डोळे
वाटेत दुःखितांच्या झरले उगाच डोळे...

शहरात सांडलेली ती लेकरे कुणाची ?
बेवारशी मूलांचे भरले उगाच डोळे...

हल्ल्यात राख झाल्या या झोपड्या सकाळी
संसार नागड्यांचे भरले उगाच डोळे...

हे शेत राखणारे कोठे पळून गेले
खुडल्या उभ्या पिकांचे भरले उगाच डोळे....

स्वातंत्र्य भोगणारे आकाश हे न माझे
बंदिस्त पाखरांचे भरले उगाच डोळे....

चूपचाप रान सारे सूनसान गाव तेव्हा
माझ्या मुक्या पिलांचे भरले उगाच डोळे...

ती कोण दो जिवाची बाई जळून गेली
राखेत अर्भकाचे भरले उगाच डोळे....

राजकुमार र. मोहरिया
बी.ए. २

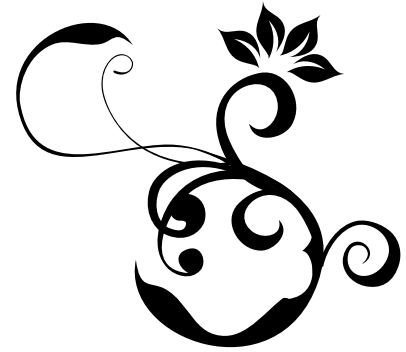
जागे व्हा !

माझा हा भारत देश होता शांतीचा अन् समतेचा
बुद्धाच्या अहिंसेचा अन् शिवाजीच्या वीरतेचा,
जात-पात-धर्म फक्त नावापुरते होते,
मानवतेचे भक्त सारे,
अन् माणुसकीचे नाते ।
नावापुरताही माहीत नव्हता,
दहशतवाद आणि जातीयवाद,
देशासाठीच जगायचे अन् मरायचे,
ओळखत होते फक्त राष्ट्रवाद,
आणि अचानक एक दिवस
'सोनेकी चिडीया' बंदिस्त झाली,
निष्पाप भारतियांच्या मनात,
भेदभावाची बीज रोवली.
राष्ट्रवादाच्या जागी आले,
दहशतवाद, जातीयवाद
राष्ट्राच्या, धर्माच्या सीमा आखता आखता
आम्ही स्वतःला केले बरबाद
स्वतः पुरताच जगता जगता,
आमची संकुचित झाली वृत्ती,
एकोणसत्तर वर्षे झाली स्वातंत्र्याला
तरी पडल्या नाही या भिंती
आता तरी जागे व्हा, जागे व्हा,
विसरा तो भूतकाळ
भविष्याचा वेध घ्या
साद घालतोय येणारा काळ !

कु. मनिषा अ. गायधने
बी.कॉम. ३ (इंग्रजी)

जीवनातील ध्येय

विचार करत बसु नकोस
चल उठ तुलाच समोर जायचे आहे ।
तू चल
तुझे स्वप्न तुलाच पूर्ण करायचे आहे
दुसरे तुला फक्त मार्ग दाखवतील
तुला त्या मार्गाने जायचे आहे
स्वतःला कमी समजू नकोस
तुझ्याकडे सर्व काही आहे
वेळेचे नियोजन कर
जीवनाचे वळण लावणे तुझ्या हातात आहे
परिस्थितीचा विचार करुन खचून जाऊ नकोस
तुलाच परिस्थिती बदलायची आहे
आई-वडिलांचे स्वप्न पूर्ण करुन
तुलाच त्यांची सुखी ठेवायचे आहे.

कु. सुवर्णा सु. कुर्वेकर
बी.कॉम. - ३

शेवटी मी पण माणूसच

मनं हरलंय तरी वेळ थांबत नाही
वेदना संपल्या आहेत
पण अजून संवेदना काही संपत नाही...

चालत राहावं सतत, एवढच लक्ष वाटतं
मन भटकत राहत अन् ऊर पुन्हा दाटत
तरी नकोसे वाटतात या संवेदना
वाटतात नको हे संघर्ष अन् नको हे ध्येय
अन् नको ते स्वप्न.....

भटकत राहावं कुठेतरी जाऊन
आभाळाच्या छताखाली न येता
नको वाटते माया आभाळाची
अन् नको वाटते काया सावलीची ही.....

संघर्षाच्या जिवनात नको ते आश्वासन
उद्या मिळणार असं नको ते आसन...

आयुष्य असाव क्षणाचं
पण आपुलकीनं जगायचं
खळखळून हसायचं अन् मोठ्यान रडायचं

वेदना मनात भरून ठेवायला
नको एकही संधी
नको ते यश अन् अपयशही.....
असावं एक अस्तित्वाचं घर
नकोत फक्त त्या चार भिंती अन् सुखसोयीही
आपुलकीनं वागणारी चार माणसं असावी.

आपलं मत मात्र दुसऱ्यावर न थोपवणारी
नको राजाचा राजवाडा नको ते वैभव
अन् नको ते क्षणाक्षणाला
बदलणारे स्वभावही....

हे फक्त एक स्मित, नेहमी सगळ्याच्या
गालावर उमटणारं

उन सावलीतसुद्धा दिसून पडणारं
अबोलांना ते बोलक करणारं
आणि मी जरी एकटी असले,
तरी नेहमीच टिकणारं....

कु. शिल्पा प्र. बागडे

बी.कॉम. ३

संघर्ष

परिस्थितीनं लढण शिकवलं
म्हणुन मी लढतोय
जीवनात अपार दुःख आलं
तरि या दुःखात सुख धुंडण्याचा
प्रयत्न करतोय.

उदयाच्या सुखाची
सावली बघण्यासाठी
आज दुःखाच्या उन्हात
घडतोय.

वादळ समोर आले तरी
या वादळाशी भिनतोय
'आकाश माझं आहे' पंख माझे आहे
तर या आकाशात मनसोक्त उडतोय.

यशाचा पहाड चढायचा
आहे असा मनाशी
निश्चय करतोय
पहाड चढतांना घसरली
तरि पुढचं जाण्याचं
धाडसं ठेवतोय,

किड्यामुंग्यासारखं आयुष्य जगतोय
स्वतःच अस्तित्व निर्माण करण्यासाठी
दिवस रात्र झटतोय.

कु. जयश्री ग. गायधने

एम.ए. - २ (ईतिहास)

दुःख

रडण्यापेक्षा मला हसणारे जास्त आवडतात
दुःख विसरायला ते जास्त मदत करतात
माझ्या हसण्यातदेखील
अनेक दुःख सामावलेली असतात
दुःख सांगायचं नाही ठरवले, तरी
जाणकारांना ते हसण्यातूनही उमलतात

दुःख कोणाला सांगायची नसतात
ती हळूहळू विसरायची असतात ॥१॥

दुःख ऐकताना ऐकणारा सुखावतो
पण दुःखापेक्षा.....
सुख ऐकताना ऐकणारा दुखावतो
दुःख मनात साठवायचं नसतं
ते थोड-थोड मिटवायचं असतं

नेहमी प्रयत्न करतो.....
सुखाला दुःखापेक्षा जास्त महत्त्व देईन
पण...

दुःख हे दुःखच असतं
म्हणुन ती हळूहळू विसरायची असतात ॥२॥

दुःख हे नकळत डसते
त्यात कुणीतरी जवळ आहे असा आभास होतो
परंतु दुःख हे दुःखच असते
म्हणुन ते विसरायचं असतं
दुःख कोणाला सांगायची नसतात
ती हळूहळू विसरायची असतात ॥३॥

कु. गुंजन सु. माकोडे
बी.कॉम. १

युवा अयशस्वी का बनतो?

कारण तो नेहमी दुसऱ्यांकडे बघून जगत असतो
पण कधीच स्वतःच्या मनाशी मित्रसारखा
बोलत नाही.

स्वतःला कधीच जाणून घेत नाही
खर्च मनासारखे स्वच्छंद, बिंधास्त, मस्तमौला
होऊन जगत नाही.

आणि अनमोल आयुष्य कशात तरी वाया
घालवून बसतो.

जवळ असलेल्या अनमोल क्षणांचा खजाना
अविरतपणे लूटत रहा.

मस्त होऊन जगत रहा.

हसा आणि हसवत रहा

प्रत्येक क्षणांत जगा आणि जगवत रहा.

आकाश सु. सातपुते
बी.एससी. - १

बाबा

कुटुंबासाठी रात्र दिवस राबराब राबतात
आमच्यासाठी सतत कष्ट करतात
असे हे आमचे बाबा.

त्यांना नको कुणाचे फुकटचे पैसे
नको कुणाचे धन,
बाबा आम्ही तुमचे फेडू शकणार नाही
कुठलेही ऋण

जन्म देऊन आम्हाला, केले आमच्यावर
मोठे उपकार
पण शिकून मोठे होऊन आम्हीही करू
स्वप्न तुमचे साकार

शेतात राबतात ऊन, वारा, पाऊस
घेता अंगावर पावसाळ्यातील गारा
राबतांना बघून तुम्हाला, लागतात
डोळ्यांना आमच्या धारा.

कामावरून थकून घरी येतात
अभ्यास करतांना दिसले की
हळूच कुरवळतात

आईने जरी सांगितली कामे
अभ्यासातून न उठू देता
तिही तुम्ही करता
असे हे आमचे बाबा
असे हे आमचे बाबा

कु. अश्विनी सा. बोबडे
बी.कॉम. १

आई

रक्त मांसाच्या गोळ्याला
जपून ठेवले तू पोटात ॥
सोसून कित्येक यातना
आणलेस मला जगात ॥१॥

भूक माझी भागवली
स्वतः उपाशी राहून ॥
आई, मला तू जपले
संकटाशी सामना करून ॥२॥

देवाला नमन करताना
तुझा चेहरा आठवतो ॥
देवापेक्षा महान आई तू
मनात तुलाच साठवते ॥३॥

पर्वतासारखी उभी तू
रक्षण माझे करण्यास ॥
पाहून तुझी जिद्द आई
बळ येई मला जगण्यास ॥४॥

आई कधी तू सावली
कधी रखरखते ऊन ॥
शिस्त लावण्यास मला
जगलीस कठोर होऊन ॥५॥

चूकीच्या वाटेने जातांना
नेहमी मला अडविले ॥
सत्याचा मार्ग दाखवत
आई, मला तू घडविले ॥६॥

अपूरा आहे जन्म
सेवा तुझी करण्यास ॥
आई, शिकवले मला तू
माणूस म्हणून जगण्यास ॥७॥

तू लावलेल्या शिस्तीमुळे
आहे समाजात मान ॥
आई तुझे मी लेकरु
वाटते मला अभिमान ॥८॥

आकाश सु. सातपुते
बी.एससी. - १

जीवनातील ध्येय

विचार करत बसु नकोस

चल उठ तुलाच समोर जायचे आहे !

तू चल तुझे स्वप्न तुलाच पूर्ण करायचे आहे

दुसरे फक्त तुला मार्ग दाखवतील

तुला त्या मार्गाने जायचे आहे

स्वतःला कमी समजू नकोस,

तुझ्याकडे सर्व काही आहे

वेळेचे नियोजन कर,

जीवनाचे वळण तुझ्या हातामध्ये आहे

परिस्थितीचा विचार करुन खचून जाऊ नकोस

तुलाच परिस्थिती बदलायची आहे

आई-वडिलांचे स्वप्न पूर्ण करुन

तुलाच त्यांना सुखी ठेवायचे आहे

कु. मनिषा अ. गायधने

बी.कॉम. ३

मी दिसणार नाही

पुरे झाले जगणे

मी दिसणार नाही....

प्रेमाची जाणीव तुला होणार नाही

आज नि उदया तुला कळणार नाही

भावनांशी माझ्या सदा खेळशील तू

आता माझ्या जीवनाशी तू जुळणार नाही

जिंकलीस माझ्या सारे प्रेमाचे डाव

आता मी तुला कधी जुळणार नाही

मनाला दिलीस माझ्या निराशेचा कहर

मन माझे कधी रिझनार नाही

प्रीतीचे नी रक्ताचे नाते, विझले गं आता

तेलही संपले सारे, ते कधी पेटणार नाही

प्रेम कसे? नि हे जगही कसे?

सारेच कळले आता

माझ्यासारखे प्रेम तुला मिळणार नाही

किती झाले रडणे नि किती झाले सोसणे

मी केलेले प्रेम आता मिटणार नाही

शोधशील तू माझ्या सावलीत आता

पुरे झाले जगणे, मी दिसणार नाही

मी दिसणार नाही....

कु. भाग्यश्री अ. बोरडे

बी.बी.ए. - १

सैरभैर मन

उंच माझा झोका
थेट क्षितिजा वर
नाही कल्पनेला गवसत
मनं माझं स्वैराचार

कल्पनेच्या भराच्या
मारतं मनं माझं खरं
झोपाळ्याहून उंच उडते
मनाचा भारद्वाज अंबरा वर

कधी नक्षत्रा पलीकडे
सागरी क्षितिजावर
कधी अथांग समुद्राच्या
नौकेच्या हिंदोळ्यावर

कधी कोकिळेच्या
दैवी कंठ सूरंवर
कधी वाऱ्याच्या त्या
सर्द चंचल स्पर्शावर

मनाच्या कल्पनेला
कुंपण नाही खरं
असचं भराच्या मारतं
मन माझं सैरभैर

कु. चंचल डी. कुटे
बी.ए. २

तुम्हां सोडुनी

जात आहे मी दूर
तुम्हां सोडुनी....
नेत आहे सोबत
तुमच्या आठवणी....

माफ करा मला
झालेल्या चुकीसाठी....
नका ठेऊ तुम्ही
मनात धरुनी....

भले करीन सर्वांचे
बाहेर जाऊनी....
सामना करीन जगाचा
हिम्मत ठेऊनी....

उज्वल करीन नाव तुमचे
ध्यानात घेऊनी....
लावीन दिवे ज्ञानाचे
अज्ञानी लोकावरी....

रडु येईल मला बाहेर
जाऊनी.....
मरण येईल तेव्हा
तुम्हां विसरुनी....

कु. कल्याणी ग. सहारे
बी.कॉम. - १

जाग राजा जाग तू

जाग राजा जाग तू
होऊ नको बेजार
हक्कासाठी लढा आपुला
होऊ नको घायाळ....

निसर्गाचे दृष्टचक्र हे
कधी कुणा कळणार
सांग राजा सांग जगास तू
उठला जीवावर दुष्काळ....

तुझ्याच जीवावर होते जगाची
सांज अन सकाळ
सांग राजा सांग जगास तू
का.....? आवळतो गळफास....।
का.....? आवळतो गळफास....।

कु. दर्शिका अ. रामटेके
बी.ए. २

आई

आई म्हणजे नेमक कोण??

घरातच आहे देव मग देवळात आहे तरी कोण ?

काही जरी लागले तर तोंडी आईचचं नाव काय येतं ?
तिच्या पाणावलेल्या डोळ्यांमागच गुपित नेमकं काय
असत ?

माय माझी लहानपणी मला तिच्या कुशीत झोपवायची
कोणीही तिला काही खायला दिले तर ती ते घरी
आणायची ?

स्वतःसाठी जगणं सोडून नेहमी दुसऱ्यासाठी जगत राहते
स्त्री एवढी खंबीर कशी ? स्वतः जळत राहून प्रकाश
मात्र देतच राहते.....

एवढ सारं करून तिला मिळत तरी काय असेल ?
फक्त कौतुकाच्या दोन शब्दांनी पोट तिचं भरत असेल ?

घरातली माणसं देखील मनाला टोचणारं तिला
बोलतात...

छोट्या-छोट्या चुकांवर का तिला ओरडतात ?

आयुष्यभर आपल्याला संभाळते जी आई;
त्या आईचा काही लोकांना अर्थच कळत नाही...
अर्थच कळत नाही.....

कु. शिवानी बागडे
बी.कॉम. - १

ऐ जिंदगी

गीता मे लिखा है की, अगर कोई इन्सान बहुत हंसता है, तो अंदर से वो बहुत अकेला है। अगर कोई इन्सान बहुत सोता है, तो वो अंदर से बहुत उदास है। अगर कोई इन्सान खुद को बहुत मजबूत दिखाता है और रोता नहीं, तो वो अंदर से बहुत कमजोर है। अगर कोई इन्सान जरा जरा सी बात पर रो देता है तो वो बहुत मासूम और नाजूक दिल का है। अगर कोई हर बात पर नाराज हो जाता है तो वो अंदर से बहुत अकेला और जिंदगी में प्यार की कमी महसूस करता है।

लोगों को समझने की कोशिश किजीये, जिंदगी किसी का इंतजार नहीं करती, लोगों को एहसास कराया की वो आपके लिए कितने खास है। अगर जिंदगी मे कुछ पाना हो तो तरीके बदलो, इरादे नहीं। जब सड़क पर बारात नाच रही हो तो हॉर्न मार-मार के परेशान ना हो, गाडी से उतरकर थोड़ा नाच ले, मन शान्त होगा, टाईम तो उतना ही लगना है। इस कलयुग में रुपया चाहे जितना भी गीर जाए, इतना कभी नहीं गिर पायेगा, जितना इन्सान रुपये के लिए गिर चुका है।

रास्ते में अगर मंदिर देखो तो, प्रार्थना नहीं करो तो चलेगा, पर रास्ते में एम्बुलेंस दिखे तो तब प्रार्थना जरूर करना, शायद किसीकी जिंदगी बच जाए। जीसके पास उम्मीद है, वो लाख बार हार के भी नहीं हार सकता। बादाम खाने से उतनी अक्ल नहीं आती, जितनी धोखा खाने से आती है। एक बहुत अच्छी बात जो जिंदगी भर याद रखीये, आप का खुश रहना की आपका बुरा चाहने वालों के लिए सबसे बड़ी सजा है। खुबसूरत लोग हमेशा अच्छे नहीं होते, अच्छे लोग हमेशा अपनी मीठी जुबान से ही जाने जाते है।

रिश्ते और रास्ते एक ही सिक्के के दो पहलू हैं, कभी रिश्ते निभाते निभाते रास्ते खो जाते है, और कभी रास्ते पर चलते चलते रिश्ते बन जाते है। बेहतरीन इंसान अपनी मीठी जुबान से ही जाना जाता है। वरना अच्छी बातें तो दिवारों पर भी लिखी जाती है। दुनिया मे कोई काम मुश्किल नहीं, बस हौसला और मेहनत की जरूरत है। प्यार जिंदगी मे उससे करो जो आपसे प्यार करता हो, ना की उससे जिसको आप सिर्फ चाहते हो। अपनी किमत उतनी ही रखो जो अदा हो सके अगर हो गए अनमोल तो तनका हो

जाओगे। गेम ताश का हो या जिंदगी का अपना इक्का तभी दिखाना, जब सामनेवाला बादशाह निकाले, वार लाइन दोस्तों के लिए,

“काश फिर मिलने की वजह मिल जाए,
साथ जितना भी बिताया, वो पल मिल जाए
तो अपनी अपनी आँखे बंद किजीए
क्या पता खाबों में गुजरा हुआ कल मिल जाए।”

जिंदगी पल पल ढलती है। जैसे की मुट्ठी से फिसलती है। शिकवे कितने भी हो, हर पल खुश रहना चाहिए, क्योंकि जिंदगी बस कुछ दिन की है। प्रेम चाहिए तो समर्पन खर्च करना होंगा, साथ चाहिए तो समय खर्च करना होगा। किसने कहा रिश्ते मुफ्त मे मिलते है, मुफ्त मे तो हवा भी नहीं मिलती, एक सांस तब आती है, जब एक सांस छोडी जाती है। मेरे ईश्वर मुझे किम्मत पर नाझ है तो वजह तेरी रेहमत, और खुशियाँ जो पास है तो वजह तेरी रेहमत, मेरे अपने मेरे साथ है, तो वजह तेरी रेहमत। मै तुझसे मोहब्बत की तलक कैसे ना करू, चलती जो सांस है, तो वजह तेरी रेहमत।

घर बनाने मे वक्त लगता है, और मिटाने में नहीं। दोस्ती बडी मुश्किल से बनती है, पर दुश्मनी में वक्त नहीं लगता। गुजर जाती है उम्र रिश्ते बनाने में पर बिगडने में वक्त नहीं लगता। पल पल कर उम्र पाती है जिंदगी, पर मिटने में वक्त नहीं लगता। जो उडते है अहंम के आसमानों में, जमीन पे आने में वक्त नहीं लगता। हर तरह का वक्त आता है, जिंदगी में, वक्त गुजरने में वक्त नहीं लगता। किसकी आँखो से बहते हुए आँसूवो को पोछना भी, एक तरफ से स्वच्छ भारत अभियान का हिस्सा है। करके देखिए अच्छा लगता है।

जिंदगी तो सस्ती है यारों पर जीने के ढंग बडे महंगे है। जिंदगी की रफ्तार ऐसी बनावों की कोई दुश्मन आगे चला जाए तो चलेगा, लेकीन कोई दोस्त पीछे नहीं छुटना चाहिए। जनाब, मत पुछिए हद हमारी गुस्ताखियों की, हम तो आयना जमीन पर रखकर आँसमा कुचल दिया करते है। हर किसी को अपनी खुबसूरती पर घमंड होता है। पर खुबसूरत है वो दिल जो किसीके दुख में शामिल हो जाए। खुबसूरत है वो एहसास जिसमे प्यार की मिठास हो। खुबसूरत है वो बातें जिसमें शामिल हो दोस्ती है और प्यार के किस्से और कहानियाँ। खुबसूरत है वो आँखे जिसमें

किसीके ख्वाब समा जाए। खुबसूरत हैं वो हात जिससे गिरते हुए को सहारा मिल जाए। खुबसूरत है वो दामन, जिसमें दुनिया की सारी गलतीयाँ छूप जाए। खुबसूरत है वो आँसू जो किसीके गम में बह जाए।

साल निकल जाता है, कुछ नया होता है। कुछ पुराना पीछे छूट जाता है। कुछ ख्वायीसे दिन में रह जाती है। कुछ बिन मार्गें मील जाती है। कुछ छोडकर चले गए, कुछ नए मिलेंगे सफर में। कोई मुझसे खफा है। कोई मुझसे बहुत खूश। कोई मुढे भूल गए और कोई मुझे याद करते है। किसीको मेरा इंतजार है, किसीको मुझे भी इंतजार है। कुछ सही है, कुछ गलत भी है। कुछ गलती को तो माफ किजीए और कुछ अच्छा लगे तो बस 'कल्याणी' को याद किजीए। (संकलीत)

कु . कल्याणी प्र. बिडकर

बी.एससी. - ३

जीवन का लक्ष

आज नहि तो और कभी,

करेंगे लोग गौर कभी....

बादाम खाने अकल नही आती,

धक्के खाने से आती है।

उडने मे बुराई नही है, आप भी उडे लेकिन उतना ही जहाँ से जमिन साफ दिखे, अगर आप सही हो तो कुछ भी साबित करने की कोशिश मत करो बस सही बने रहो गवाही वक्त खुद देगा।

मैदान मे हारा हुआ इंसान जीत सकता है, लेकिन मन से हारा कभी नही जीत सकता। जब तक किसी काम को किया नही जाता तब तक वो असंभव लगता है।

शेर छलांग लगाने के लिए एक कदम पिछे लेता है, इसी तरह जिंदगी जब आपके पिछे तक गिरती है, तो कमर कस ले, जिंदगी आपको एक उँची छलांग देने को तैयार है।

इंतजार करने वालों को वही मिलता है, जो कोशिश करनेवाले छोड जाते है, कठिण समय में सौहजार लोक रास्ता खोजते है और कायर लोग बहाने खोजते है, कुछ लोगों के पास एसक्युज होते है, और कुछ लोगों के पास ठोकर, बुरे वक्त मे कुछ लोग खुद तुट जाते है और कुछ लोग रेकॉर्ड तोडते है। हमे खुद मे बदलात लाना चाहिए जो बदलाव हम, संसार मे देना चाहते है।

मेहनत इतनी खामोशिये करो की, सफलता शोर मचा दे, हमेशा याद रखो आप अपनी समस्या से कई गुना बडे हो। मुश्किल मे आदमी एकेला होता है। और सफलता मे दुनिया उसके साथ होती है। जिस - जिस मे जंग लगा है उसीने इतिहास रचा है। जब लोहे का काम करके कोई टाटा और जुतों का काम करके कोई बाटा बन सकता है तो फिर आप क्यु निठुलें बैंठे हो। उँचा उडने के लिए पंखो की जरूरत पक्षियों को होती है इन्सान तो जितना निचे झुकता है, उतनाही उपर जाता है, कोई तेरे साथ नही, तो भी गम ना कर दुनिया मे तेरी हिम्मत से बढकर हमसफर नही होगा,

तकदीर बदल जाती है जब जिंदगी का हो कोई मकसद वरना उमर कट जाती है तकदीर को इलजाम देते-देते। दुनिया में असंभव कुछ भी नहीं हम तो सब कर सकते हैं जो हम सोच सकते हैं और हम वा सब कुछ सोच सकते, जो हमने आज तक नहीं सोचा।

अगर आपके साथ चमत्कार नहीं हो सकता तो खुद एक चमत्कार बन जाईए। संसार में इच्छा पूरी नहीं होती है तो क्रोध बढ़ता है, और इच्छा पूरी होती है तो लोभ बढ़ता है।

इसलिए जीवन की हर तरह की परिस्थिति में संयम बनाए चले, जिनको अपने काम में भरोसा होता है वो जाँब करते हैं, और जिनको अपने आप पर ओ बिझनेस करते हैं, जो विद्यार्थी सवाल पढ़ता है वो सिर्फ पाच मिनट के लिए बेवकुफ बनता है और जो सवाल पुछताही नहीं वो पूरी जीदंगी के लिए बेवकुफ बन जाता है। बुरा वक्त सब का आता है, कोई निखर जाता है, कोई बिखर जाता है। भगवान के भरोसे मत बैठो क्या पता भगवान आपके भरोसे बैठे हों। अगर आप उस इंसान की तलाश में हों जो आपकी जींदगी बदल देता तो आईने में देख लो,

अब तक है जींदगी काटी मैंने,

आराम से पर अब जीना है,

कुछ अलग अंदाज से।

कभी-कभी रात की खामोशी डसती है, मेहनती इन्सारे पे ही कामयाबी जजती है। जो शक्ती ना होते हुए भी मन से हार नहीं मानता है। उसको दुनिया की कोई भी ताकत हरा नहीं सकती, काम करो ऐसे कि, पहचान बन जाए चलो ऐसे कि निशान बन जाए। अरे! जींदगी तो हर कोई काट लेता है दोस्तो... अगर दम हो तो जीओ ऐसे कि, मिसाल बन जाए।

इंसान कहता है की, पैसा हो तो कुछ करके दिखाऊ और पैसा कहता है की कुछ करके दिखाओं तो मैं आऊ।

कोई भी लक्ष्य इंसान के हिंमत से बड़ा नहीं होता, हारता वही है जो बढ़ता नहीं, भरोसा खुद पर रखों तो ताकत बन जाती

है, और दूसरों पर रखों तो कमजोरी बन जाती है। बुरे वो नहीं हैं जो आपको कहते हैं की आप कुछ नहीं कर सकते, बुरा तो आपका दिमाग है जो उनकी बात को मान लेता है। जिनमें अकेले चलने के होसले होते हैं, उन्हीं के पीछे एक दिन काफीले होते हैं।

कुछ लोक सोते हुए सपने देखते हैं, कुछ लोगो के सपने उन्हे सोने नहीं देते, वक्त से लढकर अपना नसीब बदल दे, इन्सान वो है जो अपनी तकदीर बदल दे। कल क्या होगा उसकी कभी ना सोचो क्या पता कल वक्त खुद अपना नसीब बदल दे। जीतना मुशकिल स्ट्रगल होगा जीत भी उतनी ही शानदार होगी।

तेरे गिरने में ही तेरी हार नहीं,

मैं इन्सान हू कोई अवतार नहीं।

गीर, उठ, चल, दौड़ और फिर भाग जो की जिंदगी संक्षिप्त है, कोई सार नहीं। सफलता से दुनिया हमें जानती है और असफलता से हम दुनिया को जानते हैं। जीत और हार आपकी पेशन्स पे डीपेंड करता है। मानलो तो हार गए। मानलो तो जीत गए।

होता है जब आदमी को अपना ज्ञान केहलाया वो शक्तीमान.... (संकलीत)

कु. कल्पना रा. तागडे

बी.ए. - २

भारतरत्न अटल बिहारी वाजपेयी

अटल बिहारी वाजपेयीजी का परिचय देना मानो सुरज को दिपक दिखाने जैसा है। लेकिन उनकी शिखिशयत इतनी बडी है की, मुझसे रहा नही गया और उनपर लिखने का मन हुआ, अटल बिहारी वाजपेयी एक प्रखर वक्ता, कवि, पत्रकार और राजनेता थे।

अटल बिहारी वाजपेयी जी का जन्म २५ दिसंबर १९२४ को ग्वालियर मे हुआ। इनकि माता का नाम कृष्णादेवी और पिता का नाम कृष्णबिहारी वाजपेयी था। उन्होने कानपूर के दयानंद एंग्लो-वैदिक कॉलेज से ग्रेज्युएशन पुरा किया, इसके बाद लखनऊ मे कानून कि पढाई शुरु कि। १९४२ मे भारत छोडो आंदोलन (Quit India Movement) मे हिस्सा लेकर अपना राजनैतिक सफर शुरु किया, वो डॉ. श्यामाप्रकाश मुखर्जी के करिबी थे। १९५१ मे भारतीय जनसंघ के संस्थापक सदस्य भी रहे उसके बाद कश्मिर मे हुई डॉ. श्यामाप्रकाश मुखर्जी कि रहस्यमई मौत के बाद वो राजनिती मे सक्रिय हुए। १९५७ मे पहिलीबार बलरामपूर सीट से चुनाव लढकर लोकसभा पहुचे और उसके बाद तो अटलजीने कभी पिछे मुडकर नही देखा।

एक वाकिया याद आता है, कि जब सदन मे अटलजी बोलने लगे और पंडीत नेहरु सदन से जा रहे थे तो संसद के दरवाजे से लौटकर आए थे अटलजी को सुनने, जब उन्होने अटलजी को सुना तो एक भविष्यवाणी कर दी, “यह नवयुवक एक दिन देशका प्रधानमंत्री जरूर बनेगा।” उनका कहना अक्षरशः सत्य हुआ और वो तीन (३) बार देश के प्रधानमंत्री बने, अटलजी १९६८ से १९७३ तक जनसंघ के राष्ट्रीय अध्यक्ष भी रहे। जब २५ जुन १९७५ कि रात को तत्कालीन प्रधानमंत्री श्रीमती इंदिरा गांधी ने देश मे आपातकाल की घोषणा की तो तमाम विपक्ष को जेल मे डाल दिया गया उनमे अटल बिहारी वाजपेयी और उनके साथी लालकृष्ण आडवाणी भी थे।

१९७७ मे मोरारजी देसाई कि आगुवाई वाली जनता पार्टी सरकार मे विदेशमंत्री बनाए गए। पहलीबार जब अटलजीने संयुक्त राष्ट्रसंघ मे हिंदी मे ललकारा तो दुनिया दंग रह गई पुरे विश्व मे हिंदी का डंका बजाकर हिंदी का परचम लहराया। यह पहिली घटना थी की किसी भारतीय विदेशमंत्रीने संयुक्त राष्ट्रसंघ मे हिंदी मे भाषण दिया। ६ अप्रैल १९८० को भारतीय जनता पार्टी की स्थापना कर प्रथम अध्यक्ष बने अप्रैल १९८० से १९८६ ते वो ‘भाजपा’ के अध्यक्ष बने रहे।

अटलजी जिसतरहा एक कुशल राजनेता रहे उतनेही अच्छे कवि और वक्ता रहे। कईबार सार्वजनिक मंचोसे उन्होने कविताएँ सुनाई और वाह-वाई बटोरी, भाषणो दौरान जब अटलजी बोलते थे तो क्या पक्ष और क्या विपक्ष सब कान लगाकर सुनते थे। मानो सक उन्ही को सुनने आए थे। उनकी कुछ किताबे जैसे ‘मेरी एख्यावन कविताएँ’, ‘मेरी संसदिय यात्रा’, ‘राजपथ से लोकपथ’ बहुत मशहुर हुई। सुरवातसेही अटलजी राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ के मुखपत्र ‘पाणचजण्य’ और ‘पिर अर्जुन’ जैसे कई साप्ताहिको के संपादक रहे और इसी दौरान कई राष्ट्रीय अखबारो मे भी उन्होने संपादक का काम किया।

इसी के चलते सन १९९२ मे उन्हे ‘पद्मविभूषण’ से नवाजा गया। १९९३ मे डॉक्टर ऑफ फिलासॉफि, १९९४ मे तीन पुरस्कारोंसे सन्मानित किया गया। लोकमान्य तिलक पुरस्कार, भारतरत्न पंडीत गोविंद वल्लभ पंत पुरस्कार, अच्छे सांसद का पुरस्कार उन्हे मिला। २०१४ मे भारतरत्न से अटलजी को सम्मानित किया। १३ मई १९९६ मे पहिलीबार भारत के प्रधानमंत्री बने लेकिन १३ दिनोमेही उनकी सरकार गिर गई, सरकार तो गिरगई लेकिन उसदीन जिसने भी अटलजी को सदन मे सुना अटलजी उनके दिल मे उतर गए। बादमे १९९८ मे फिर देश के प्रधानमंत्री बने। इसबार १३ महिनोमेही उनकी सरकार १ वोट से गिर गई और उससमय अटलजीने कहा था “अगर खरीदकर सरकार बचती है, तो मै ऐसी सरकार को चिमटे से छुना भी पसंद नही करूंगा।” इसी दौरान उन्होने दिल्ली से लाहोर तक बससेवा शुरु करवाई लेकिन पाकिस्तान तस से मस नही हुआ और शांतीवार्ता विफल होकर १९९९ मे कारगील युद्ध हुआ। १९९९ मेही वो फिर से देश के प्रधानमंत्री बने और २४ दलो को लेकर पाच सालतक सरकार चलाने वाले वो प्रथम गैरकाँग्रेसी प्रधानमंत्री बने।

प्रधानमंत्री रहते उन्होने कई योजनाएँ शुरु कि जिसमे ‘स्वर्गीम चतुर्भुज योजना’ खास प्रसिद्ध रही। उनके बहुतसे योजनावोका लाभ आज भी लोग उठा रहै है। २००५ मे उन्होने सक्रिय राजनिती से सन्यास लिया और अपनी विरासत अपने प्रिय मित्र लालकृष्ण आडवाणी को सोप दि। लालकृष्ण आडवाणी ये वही शख्य है जिन्होने बतौर भाजपा अध्यक्ष एक नारा दिया था “राजतिलक की करो तैयारी, अब कि बारी अटल बिहारी” जिन्होने पथ-पथ पर डगर-डगर पर अटलजी का साथ दिया और उन्हे प्रधानमंत्री बनाने मे अहम भुमिका निभाई थी। इसलिए तो कहा जाता है “बिजेपी की तीन धरोही, अटल-आडवाणी और मनोहर”। (संकलीत)

ताराचंद श्री पेरोडिया

बी.कॉम. - ३ (इंग्रजी)

प्राजक्त २७

ना जाने

ना जाने कब आयेगा वो पल, जब
लोगो की पूरानी सोच बदलेगी...
ना जाने कब आयेगा वो लम्हा
जब आज की पिढी खूद के बारे में
सोचना छोड़ेगी..... ना जाने कब ?

आज हमारा है, कल का पता नही,
सोच तो हमारी है, पर हमारा खूद
का ही पता नही....

ना जाने, हमें ये क्या हो रहा है,
हम 'मैं' 'मेरा' इन शब्दो में ही
उलझते जा रहे है..... !

ना जाने, हम खूद को बदल पायेंगे या नही,
कौन जाने हम आगे बढ पायेंगे या नही,
पर ये समय तो अपना देश बदल रहा है,
वो आगे बढ रहा है.... और
हम उसी गतीसे पिछे आ रहे है....!

ना जाने, ये सब दोष हमारा है
या फिर हमारी छोटी सोच का....
पर आज के यूग मे हमारी पूरानी
सोच के बदलने का वक्त आ चूका है....
तो आओ हम सभी मिलकर अपनी
सोच को बदले.....!

ये दूनीया अपने आप ही
खूबसूरत नजर आयेगी....
उसके बाद ही हम अपनी नई सोच
के साथ, इस समाज और देश
के लिये कूछ कर पायेंगे
वरना ना जाने हम कैसे आगे
बढ पायेंगे..... ना जाने कब ?

कु. भूमि रा. चौरै

बी.कॉम. -३

पेड लगाओ

पेड हमे फल देते है
पेड हमे फुल देते है
पेड हमे छाया देते है
पक्षी पेडो पर घोसले बनाते है।

बदलेमे हम कुछ नही मांगते
देने वाले पेड से
देने वाला देता है जी भर के ढेर से
फिर भी हम क्यों काटते
है यह जंगल के सारे पेड ?

दो बच्चे दो पौधे नारा हमारा है
इस नारेपर चलना काम हमारा है ।

आओ हम सब बंजर जमीनपर
बस्ती, सडको के किनारे,
शहर, गाव, मंदिर, मज्जीद
सब जगह हर दिन पौधे लगाए,
और पर्यावरण स्वच्छ रखे।

ये कसम ले हम की
पेड कभी ना हम तोडे
पर्यावरण दूषित कभी हम ना करे।

कु. जयश्री ग. गायधने

एम.ए. -२ (इतिहास)

झुम के आओ

झुम के आओ प्यार दिखलाओ
२६ जनवरी दिन खुशियोंसे मनाओ ॥
तोरण, पताकों से अंगणा सजाओ
भारत माता को दुल्हन बनाओ
झुम के आओ प्यार दिखलाओ
२६ जनवरी दिन खुशियोंसे मनोओ ॥१॥

लाल बहादूर शास्त्री, गंगाधर टिलक ने
आझादी पाने मे जाने है गवाई,
बड़ी मुश्किल से ही आझादी है पाई
झुम के आओ प्यार दिखलाओ
२६ जनवरी दिन खुशियों से मनाओ ॥२॥

ऐसे ही कई विरों ने आझादी के लिए जान है गवाई
और फिर भी अंग्रेजो की गुलामी से हमे आझादी है पाई,
झुम के आओ प्यार दिखलाओ
२६ जनवरी दिन खुशियों से मनाओ ॥३॥

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, महात्मा गांधीजी इनकी
वजहसे ही आज हम खुशियोंसे जी रहे है।
इस लिए हम उनको याद कर रहे है।
झुमके आओ प्यार दिखलाओ
२६ जनवरी दिन खुशियोंसे मनाओ ॥४॥

कु. प्रियंका अ. अटोने
बी.कॉम. - २ (इंग्रजी)

माता-पिता

माँ घर का गौरव तो पिता घर का अस्तित्व होते है।
माँ के पास अमृतधारा तो पिता के पास संयम होता है।
दोनों समय का भोजन माँ बनाती है तो जीवन भर
भोजन की व्यवस्था करने वाले पिता को
हम सहजी ही भूल जाते है।

कभी जो लगी ठोकर तो 'ओ माँ' ही मुँह से निकलता है।
लेकिन रास्ता पार करते कोई ट्रक पास आकार ब्रेक
लगाये तो 'बाप रे' यही मुँह से निकलता है।

क्योंकी छोटे-छोटे संकटो के लिए माँ है पर बड़े
संकट आने पर पिता ही याद आते है।

पिता एक वट वृक्ष है जिसकी छाँव मे सम्पूर्ण
परिवार सुख से रहता है।

इसलिए मेरे प्यारे दोस्तो सबको भूलना
पर अपने माता-पिता को कभी ना भूलना ।

कु. सुवर्णा सु. कुर्वेकर
बी.कॉम. - ३

चरित्र

तोरा मन दर्पण कहलाये ।
धन गया तो कुछ न गया ।
शरीर गया तो थोडा गया ।
चरित्र गया तो सबकुछ गया ।

कोयला चाहे छुपकर खावो ।
मूंह काला होकर ही रहेंगा ।
पाप चाहे छुपकर कर लो ।
इन्साफ एक दिन होकर ही रहेंगा ।

कर सेवा गरिबों की ।
तो कुछ समय बच जायेगा ।
नेताजी आप कहते थे ।
किसान सुखी हो जायेगा ।

कहता था इतिहास ।
यहांपर दुध की नदिया बहती थी ।
हरेभरे इस देश की जनता ।
सदा सुख में रहती थी ।
मगर आज खाने को मिलती न रोटी ।
दही, दुध, मखखन की आशा भी टूटी ।

कु. हर्षा शेंबेकर
बी.एससी. - ३

किताबों से दोस्ती

कल एक नई सुबह आएगी
उस पल चेहरेपें मुस्कान लाऊँगी
मुस्कान से दिन की शुरुवात करूँगी
हर दिन कुछ नया करनेका जज्बा जगाऊँगी
क्योंकि, मैंने कि है किताबों से दोस्ती ।

कल मैं अकेली नये कॉलेज जाऊँगी
इस वजहसे मनमें हलचल मचेगी
मनमें उठे डरसे क्यूँ घबराऊँगी
खुदकों मै अपने साथ पाऊँगी
क्योंकि, मैंने कि है किताबों से दोस्ती ।

मैं अपनी दिनचर्या बदल दुँगी
सच्चे मनसे मेहनत करूँगी
पहले तो नियोजन बनाऊँगी
नियोजन के साथ ही हमेशा चलूँगी
क्योंकि, मैंने कि है किताबों से दोस्ती ।

ज्ञान ही मेरी पहचान होगी
वक्त की अहमियत को समझूँगी
सकारात्मक दृष्टिकोनसे जिदंगी के तरफ देखूँगी
कभी हारु या जितू, मुस्कान को ना खोऊँगी
क्योंकि, मैंने कि है किताबों से दोस्ती ।

जिंगदी में स्पर्धा तो जरूर होगी
ये स्पर्धायुग है, मै याद रखूँगी
हार मिली तो जीत कि अहमियत को समझूँगी
लेकिन मेरे हौसले को झुकने नहीं दुँगी
क्योंकि, मैंने कि है किताबों से दोस्ती ।

कु. प्रगती रा. धर्मे
बी.एससी. - ३

SAROJINI NAIDU

Her Social Work :

Sarojini Naidu (13 February 1879- 2 March 1949) was a freedom fighter and poet of Modern India. She was born in a Bengali family on February 13, 1879 at Hyderabad and was educated. She married Dr. Govindarajulu Naidu and settled down in Hyderabad. She took part in the National Movement, became a follower of Gandhiji and fought for the attainment of Swaraj. She became the president of Indian National Congress and later she was appointed the Governor of the United Provinces, now Uttar Pradesh. She was known as the "Nightingale of India". She was also a noted poet. Her poetry includes Children's poems, nature poems, patriotic poems and poems of love and death.

Early life and family :

Sarojini was born in a Bengali Hindu family in Hyderabad to Aghorenath Chattopadhyay. Her parental home was at Brahmangaon on Bikrampur (in present day Bangladesh)

Her father, Aghorenath Chattopadhyay, with doctorate of science from Edinburgh University, settled in Hyderabad. Her mother Sandari Devi Chattopadhyay, was a beautiful woman and she used to write poetry in Bengali. She was the eldest of the eight siblings. Her brother Virendranath Chattopadhyay was a revolutionary and her other brother, Harindranath a poet, a dramatist, and an actor.

Sarojini Naidu, having passed her Matriculation examination from the university of Madras, took a four - year break from her studies. Mir. Mohbbat Ali Khan, gave her the chance to study in England, first at King's college London and later at Girton College, Cambridge.

Sarojini met Paidipati Movindarajulu Naidu Physician, and at the age of 19, after finish her studies, she married him. At that time inter-caste marriages were not as common as they are today, but her father approved the marriage.

The couple had five children. Their daughter, Paidipati Padmaja also joined the freedom struggle, and was a part of the quit India movement. She was appointed the Governor of the state of West Bengal soon, after Indian independence.

Naidu joined the Indian national movement in the wake of partition of Bengal in 1905. She came in contact with Gopal Krishna Gokhale, Rabindranath Tagore, Muhammad Ali Jinnah, Annie Besant, C.P. Ramaswami Iyer, Mahatma Gandhi and Jawaharlal Nehru in 1915-18. She travelled to different regions in India, delivering lectures on social welfare, women's empowerment and nationalism. She also helped to establish the Women's Indian Association (WIA) in 1917. She was sent to London along with Annie Besant, President of Home Rule League and women's of Indian Association to present the case for the womens vote to the joint select committee.

1 April 1947, she participated in the Asian Relations Conference in Delhi where the Tibetan Government Representative, Sampha Theiji, said. "in a similar way we are very glad to meet representatives from all the Asian Countries in this conference and we wish to express our sincere gratitude to the great Indian leaders Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and Mrs. Sarojini Naidu and to all the distinguished representatives who have gathered in this conference."

As a Congress Party President, in 1925, Naidu presided over the session of Indian National Congress at the pore, in 1929, she presided over East Indian Congress in South Africa. She won the Kaisar - i-

Hind Medal by the British Government for her work during the place epidemic in India.

In 1931, she participated in the Round Table Conference with Gandhi, Madan Mohan Malaviya. She played a leader role in the Civil Disobedience Movement. She was jailed along with Gandhi and other leaders. In 1942, she was arrested during the period of "Quit India". Sarojini Naidu began writing at the age of twelve. Her persian play Maher Muneer, impressed the Nawab of Hyderabad.

In 1905, her first collection of poems, named the Golden Threshold was published. It was introduced by Arthur Symons. Her poems were admired by prominent Indian politician like Gopal Krishna Gokhale.

The Feather of the Dawn which contained poems written in 1927 by Naidu was edited and published posthumously in 1961 by her daughter Padmaja Naidu.

Sarojini Naidu died because of a heart attack while working in her office in Lucknow on 2 March (Wednesday), 1949. She is commemorated in the names of several institutions, including the Sarojini Naidu College for Women. Sarojini Naidu Medical College, Sarojini Devi Eye Hospital and Sarojini Naidu School of Arts and Communication University of Hyderabad. Aldous Huxley wrote, "It has been our good fortune while in Bombay, to meet Mrs. Saorjini Naidu, the newly elected president of All India. The All-India congress and a woman who combines in the most remarkable way great intellectual power with charm, sweetness with courageous energy. a wide culture with originality and earnestness with humour. If all Indian politicians are like Mrs. Naidu then the country is fortunate indeed."

Her 135 th Birth Anniversary was marked by, The Golden Theshold on off campus annexe of university Hyderabad. The building was the residue

of Naidu's father Aghorenath Chattopadhyay the first Principle of Hyderabad college. It was named after Naidu's collections of poetry Golden Threshold, now house of Sarojini Naidu school of Arts and Commenciation of University of Hyderabad during the Chattopadhyay Family's resion, it was the centre of many reformists in Hyderabad, in areas ranging from marriage, education, women's empowerment literature and Nationalism.

Mohit S. Bhange

B.A. - I

William Wordsworth and Samuel Taylor Coleridge

1) Biography of William Wordsworth

William Wordsworth was born in Cockermouth, Cumbria, England on April 7, 1770. He was born in Lake District of Northern of a modestly prosperous estate manager. He lost his mother when he was of 7 years and his father when he was 13, upon which the orphan boys were sent off by guardian uncles to a grammar school at Hawkshead, a village in the heart of Lake District. At Hawkshead Wordsworth received an excellent education in classics, literature, and mathematics.

William Wordsworth was an English poet, a key figure of Romanticism, and the author of the most famous poem ever written about daffodils. Wordsworth and his friend Samuel Taylor Coleridge invented a new style of poetry in which nature and the diction of the common man trumped formal, stylized language.

William Wordsworth was a major English Romantic poet who, with Samuel Taylor Coleridge, helped to launch the Romantic Age in English Literature with their joint publication *Lyrical Ballads*. According to William Wordsworth poetry which should be written in "The real language of men", in nevertheless "The spontaneous overflow of feelings, it takes its origin from emotion recollected in tranquility."

Wordsworth's most famous work, *The Prelude* is considered by many to be the crowning achievement of English Romanticism. The poem was revised at numerous times, chronicles the spiritual life of the poet and marks the birth of a new genre of poetry.

Although William Wordsworth worked on *The Prelude* throughout his life, the poem was published posthumously. Wordsworth spent his final years settled at Rydal Mount in England, travelling and continuing his outdoor excursions devastated by the death of his daughter Dora in 1847, Wordsworth seemingly lost his will to compose poems. William Wordsworth died at Rydal Mount on April 23, 1850 leaving his wife Mary to publish *The Prelude* three months later.

2) Biography of Samuel Taylor Coleridge

Samuel Taylor Coleridge born on October 21, 1772 in Devon, England. A friend to poet William Wordsworth, Coleridge was a founder of the English Romantic Movement. His best known poems are "The Rime of the Ancient Mariner" and "Kubla Khan" the latter of which was reportedly written under the influence of opium.

Coleridge was an English poet, literary critic, philosopher and theologian who, with his friend William Wordsworth was a founder of the Romantic Movement in England and a member of the Lake poets. He wrote the poem *The Rime of the Ancient Mariner* and *Kubla Khan* as well as the major prose work *Biographia Literaria*. His critical work especially on William Shakespeare, was highly influential, and he helped to introduce the German Idealist Philosophy to English speaking culture. Samuel Taylor Coleridge coined many new words and phrases, including suspension of disbelief. He had a major influence on Ralph Waldo Emerson and on American transcendentalism.

Lyrical Ballads, with a few other poems is a collection of poems by William Wordsworth and Samuel Taylor Coleridge, first published in 1798 and generally considered to have marked the beginning of

the English Romantic Movement in Literature. The immediate affect on Critic was modest, but it became and remains a landmark, changing the course of English literature and poetry.

Most of the poems in the 1798 edition were written by Wordsworth, included additional poems and a preface detailing the pair avowed poetical principles for another edition, published in 1802 William Wordsworth added an appendix titled poetic diction in which he expanded the ideas of forth in the preface.

Coleridge died in 1834 after many years of personal discomfort and disappointment. A legend in his time, he came to be seen by friends and contemporaries as the genius who failed. The failure was largely relative to early expectations. Dispite everything, Coleridge can still be regarded as a groundbreaking and at his best, a powerful poet of lasting influence. His idea of poetry remains the standard by which others in the English sphere is tried. As a political thinker, and as a christian apologist, Coleridge proved an inspiration to the important generation after his own. Recent publication of his private notebooks has provided further evidence of the constant perment and vitality of his inquiring spirit.

Ku. Swarna M. Kotjawale
B.A. - I

Kamala Das

Kamala Das is beyond doubt the greatest woman poet in contemporary Indo-Engliam literature. A confessional poet, she displays feminist view in her poems. Kalama Das, born in Kerla in 1934, is a billingual writer. She wrote in Malayalam, her mother tongue, under the pseudonym Madhavikutti. She is the recipient of several prize and awards : the PEN Asian Poetry Pirze, Kerala Sahitya Academy Award for fiction, World Prize for literature, Kendra Sahitya Academy Award etc. She was short listed for the Nobel Prize along with Margurite Yourcenar, Doris Lessing and Nadine Gordimer.

Her poetical collection includes summer in Calcutta (1965), The Descendants (1967). The old Playhouse and other poems (1973), collected poems (1984), The Best Kamala Das (1991), and only the Soul Known to sing (1996). Kamala Das's English poetry was translated in French, German, Swedish. She wrote chiefly on love, its betrayal and the consequent anguish, and Indian readers responded sympathetically to her guileless, guiltless frankness with regard to sexual matters. Mrs Das abandoned the certainties offeral by an chaic and somewhat sterile, a esheticism for an independence of mind and body at a time when Indian woman poets were still expected to write about teenage girlie fantasies of eternal, bloodless, unrequired love,

While reviewers of Day's early poetry praised its fierce originality. bold images exploration of female sexuality, and intensely personal voice they lamented that it lacked attention to structure and craftsmanship, scholars such as Devindra Kohli, Eunice de Souza and Sunil Kumar find powerful feminist on critiques of marriage motherhood,

women's relationship to their bodies and control of their sexuality and the roles women's relationship and traditional Indian society. Sulvia Plath Anne sexton, and Denise Levertov some scholars, such as Vimala Rao, Labar Kaur and Vrinda Nour find Das's poetry, autobiography, and essays frustratingly inconsistent, self indulgent, and equivocat, although they, too, praise her compelling images and overrated other scholars, such as P.P, Reveendran, connect the emphasis on the self in Das's work to larger historical and cultural contexts and complicated shifting postcolonial identities.

Kamala Das had an unhappy dissatisfied life even from her childhood. She was a victim to patriarchal prejudices and discriminations as most women are. She converted to Islam in 1999 taking a new name Kamala Surayya. It was an action, she said she had been contemplational for many years.

Islam is my company. Islam is the only religion in the world that gives love and protection to woman therefore, I have converted [Kamala Das]

The paradox fo this conversion is that years later she confessed that is was a fooly to convert from Hinduism to Islam. The reason is known only to her. It might be a reaction of the people's both her friends and foes inhospitable and wounding response to her conversion. Dr. V. Alexander Raju is of opinion that the conversion was an inevitable metamorphosis. To quote him, "In the poems of Kalama Das, we find a rare body and its fellings and she seems incupable of thinking of eternal life as a bodiless existence. Thos peculiar stance may be the reason why, she is drawn to Islamic religion with its different concept of life after life, [Raju 25] frustrated by love and lonelines, she longed for an eternal life with her body as much as she loved her soul. As Hindusion could not promise her such a life, she converted to Islam, by conversion she

could attain the spiritual fulfilment in man woman relationship which she missed fortunately or unfortunately in her earthly life.

Her conversion caused much and fury among Hindu fanatics and they started threatening her through letters and phone calls. Most ancestral house and native place and sought refuse in his son's house in Mumbai.

Das had written My Story in English a couple of years back before it was rendered into Malayalam. At the time when she was penning down the memoir in English, S.L. Nair suggested her to translate it for his weekly. The novel was first published as a book by current books in February, 1973. It was published by DC Books from August 1982. The English version was published in the year 1977 by Sterling Publishers with many damages made to the manuscript which she wrote in 1970. The book has been published by Harper Collins India since 2009. A Hindi translation titled Meri Kahaani was published by Hind Pocket Books.

Reception :

My Story remains one of the most popular and controvesial autobiographies by an Indian author.

K. Satchidanandan said, I cannot think of any other Indian autobiography that so honestly captures a woman's inner life in all its sad solitude, its desperate longing for real love and its desire for transcendence, its tumult of colours and its turbulent poetry.

Ku. Gayatri S. Doijod

B.A. - I

"Good Time Together @ College"

Some with aspiration, some disheartend some by force, some with destiny, came together to this beautiful shore. Each has to swim to the destined Ishand Smitten by the sea tide high. Wish to reach the paradise beyond To get there & touch your destination. Just set the goal you should meet. There were always caring hearts with beautiful throught, To learn the lesson, You though you know. I am out of the class using the same water glass. Learning (inside) about the world, outside was full of fun. Lucky to be fourtunate to be here this place. Each movement of good time came and gone until this place made them memmories, we will be carring along will be missing always. Good time together at this wonderful place, our college.

Ku. Manisha A. Gaydhane
B.Com.-III (Eng)

LOVE VIRUS

Sugar and spice and nothing at all nice
Loving and living like a walk on black ice.
Headless necks spilling bloody thought.
Lost limbs and robotic replacement bought.
Hide and seek with skin between sheets
Little head nods and a lovers retreat
Brain cysts' toxicity and bloody lips
may be I'll heal the pain with a few nips.
Desert for thought and a certain arrogance
unavoidably admitted this is - indeed romance a
viral infection where nothing is fine violet poison
absorption; I am loosing my mind.

Ku. Smita M. Satpute
B.Sc. - II

Gautam Buddha Said

Three Things cannot Be
Long Hidden, the sun.
the moon And the truth

Family is not about blood
It's about who is willing
to hold your hand when
you need .

Without
Communication there
is no relationship,
Without
respect there is no love,
Without
trust there is no
reason to continue.

Change is never
painful, only the
resistance to
change is painful.

Anything that
consumes your mind
Will control your life.

Don't tell people
your plans,
show them your
results.

EGO
is just like dust in the eyes.
Without clearing the dust
we can't see anything clearly.
So clear the ego and see the world.

I am in competition with no one
I have no desire to play the game
of being better with anyone.
I am simply trying to be better
than the person I was yesterday.

Don't compare your
life of others
There's no comparison
between the sun and the moon
They shine when
it's their time.

Praful D. Somkuwar

B.A. - III

Beginning

The way for ambition
let's start traveling.

Ambition for the development
let's start dreaming.

Development for brain
let's start thinking.

Brain for thinking
let's take decision.

Everyone has brain
let's search it.

Everyone having its originality
let's show it.

Ku. Yogita Bhonde

B.A. - I (A)

क्रीडा विभाग

अहवाल
२०१७-१८

सत्र २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयाच्या क्रीडा विभागाने राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालयीन विजयाची परंपरा कायम ठेवत महाविद्यालयाच्या क्रीडा विभागाने भरीव यश संपादीत करून तिन संघाला विजेतेपद, तिन संघाला उपविजेतेपद व दोन संघाला तृतीय स्थान प्राप्त झाले. यामध्ये १) खो-खो (मुली) सातव्यांदा विजेतेपद २) योगासन (मुली) सातव्यांदा विजेतेपद ३) बॉलमिंटन (मुली) चौथ्यांदा विजेतेपद ४) योगासन (मुले) सातव्यांदा उपविजेतेपद ५) क्रॉस कंट्री (मुली) तिसऱ्यांदा उपविजेतेपद ६) बॉल बॅडमिंटन उपविजेतेपद ७) क्रॉसकंट्री (मुले) तृतीय स्थान ८) हॅन्डबॉल (मुली) तृतीय स्थान. विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालयीन स्पर्धेत एकूण १६ संघांनी सहभाग नोंदवून १७ खेळाडूंनी अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ दक्षिण विभाग आंतरविद्यापीठ व महाराष्ट्र राज्य क्रीडा महोत्सव स्पर्धेत सहभाग नोंदवून विद्यालयाचे नाव लौकीक केले. तसेच ६ खेळाडूंची राखीव खेळाडू म्हणून निवड झाली.

विद्यापीठ स्तरावर विजयी, उपविजयी व तृतीय क्रमांक प्राप्त करणारे संघ व कलर होल्डर खेळाडूंची माहिती खालील प्रमाणे:

१) योगासन (मुले/मुली) :

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालयीन योगासन स्पर्धा दिनांक २२ व २३ सप्टेंबर २०१७ ला सुभेदार हॉल नागपूर विद्यापीठ येथे घेण्यात आल्या. स्पर्धेत उपस्थित संघापैकी आपल्या महाविद्यालयाच्या मुलींच्या संघाने सलग सातव्यांदा विजेतेपद प्राप्त करून योगासन खेळात पुन्हा आपले वर्चस्व सिद्ध केले. विजयी संघातील दोन खेळाडूंची आंतरविद्यापीठ स्पर्धेकरीता विद्यापीठाच्या संघात निवड झाली. तर (१) कु. नम्रता डी. सेंगर (बी.एससी. - २) (२) कु. दुर्गा एच. नासरे (बी.कॉम.-२) यांची विद्यापीठाच्या संघाकरीता राखीव खेळाडू म्हणून निवड झालेली होती.

योगासन (मुले)-

उपस्थित संघापैकी आपल्या संघाने गुणानुक्रमे द्वितीय क्रमांक प्राप्त केला तर विद्यापीठाच्या संघात गुणवत्तेच्या आधारे दोन खेळाडूंची निवड करण्यात आली.

मुलींचा विजयी संघ :

(१) कु. प्रणाली पंजाबराव क्षिरसागर - बी.ए.-३ (२) कु. लक्ष्मी किशोर येलेकर - बी.कॉम. -२ (३) कु. नम्रता दिनदयाल सेंगर - बी.एससी.-२ (४) कु. दुर्गा हेमराज नासरे-बी.कॉम.२ (५) कु. धनश्री विजय चौधरी- एम.ए. १ (इतिहास) (६) कु. पल्लवी राजेंद्र डफरे - बी.एससी.-२

मुलांचा द्वितीय क्रमांकाचा संघ -

(१) सागर प्रमोद आमटे- एम.कॉम.-१ (२) प्रदीप ज्ञानेश्वर इंगळे - बी.कॉम. -२ (३) आशिष देविदास रंगारी- बी.कॉम-२ (४) आदित्य तेजसिंह जगदळे- बी.ए.सी.१ (५) राकेश नेहरु डोंगरे- एम.कॉम. १ (६) वृषभ भगवान लोखंडे- बी.बी.ए.-१

२) क्रॉसकंट्री (मुले/मुली) :

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालयीन क्रॉसकंट्री स्पर्धा दिनांक २४ सप्टेंबर २०१७ ला नागपूर विद्यापीठाच्या मैदानावर घेण्यात आल्या. यात महिलांमध्ये ५५ तर मुलांमध्ये १०५ महाविद्यालयाने सहभाग नोंदविला. यात मुलींच्या संघाने सलग चौथ्यांदा उपविजेतेपद प्राप्त केले. ती महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासून प्रथमच कु. अश्विनी सुधाकर सातपुते (बी.ए.-२) हिने विद्यापीठाच्या संघात स्थान मिळवून आंतरविद्यापीठ स्पर्धेकरीता पात्र ठरली. तर कु. रुचीका नासरे (बी.ए.सी-२) हिची ८ व्या क्रमांकाकरीता निवड झालेली होती.

मुलांच्या संघानेसुद्धा सलग चौथ्यांदा तृतीय स्थान प्राप्त केले.

मुलींची विजयी संघ :

(१) कु. अश्विनी एस. सातुपते - बी.ए. - २ (२) कु. रुचिका एम. नासरे - बी.एससी. - २१(३) कु. पम्मी आर. वानखेडे - बी.कॉम. - २
(४) कु. तनुजा जी. बेहनिया - बी.ए. ३ (५) कु. निलीमा एन. खरपुरीया - बी.ए. १ (६) कु. धनश्री डी. उमाठे - बी.ए. - १

मुलांचा तृतीय क्रमांकाचा संघ -

(१) मिथुन आर. अहाके - बी.ए. - ३ (२) शुभम के. ठोंबरे - एम.ए. - १ (इतिहास) (३) पराग ए. झाडे - बी.ए. ३ (४) पंकज जी. तवले - बी.ए. १ (५) महेंद्र आर. सुळे - बी.ए. १ (६) स्वप्नील पी. तागडे - बी.ए. - २

३) कबड्डी (मुले) -

मुलांच्या कबड्डी जी झोन स्पर्धा आयोजनाची संधी विद्यापीठाने आपल्या महाविद्यालयास दिली. या स्पर्धा दि. २६/९ ते २७/९/२०१७ पर्यंत महाविद्यालयाच्या मैदानावर घेण्यात आल्या. यामध्ये १३ संघांनी सहभाग नोंदविला तर झोन अंतिम सामन्यात महाविद्यालयाचा संघ पराभूत झाल्याने पुढील स्पर्धेकरीता पात्र होवू शकला नाही.

४) खो-खो (मुली) -

या विद्यापीठस्तरीय स्पर्धा दिनांक ५/१० ते ७/१०/२०१७ पर्यंत नागपूर विद्यापीठाच्या मैदानावर घेण्यात आल्या. मुलींच्या संघाने ब झोनचे विजेतेपद प्राप्त करून अंतिम सामन्यात महिला महाविद्यालय नागपूर या संघाचा पराभव करून सातव्यांदा विद्यापीठाचे विजेतेपद प्राप्त केले. तर खेळाडूपैकी गुणवत्तेच्या आधारे ५ खेळाडूंची निवड विद्यापीठाच्या संघात करण्यात आली.

मुलींचा विजयी संघ -

(१) कु. गुणवंती डी. सतोकर - बी.कॉम. - २ (२) कु. एकता एम. रोहणकर - बी.एससी. - २ (३) कु. वैशाली व्हि. मानकर - बी.ए. - ३
(४) कु. रुचिता एम. नासरे - बी.एससी. १ (५) कु. धनश्री डी. उमाठे - बी.ए. - १ (६) कु. पम्मी आर. वानखेडे - बी.कॉम. २ (७) कु. निकिता एच. उईके - बी.ए. २ (८) कु. यशश्री एस. वरडे - बी.ए. १ (९) कु. सुवर्णा एस. कुर्वेकर - बी.कॉम. ३ (१०) कु. अश्विनी एस. सातपुते - बी.ए. २ (११) कु. दिपा बी. परतेती - बी.एससी. २

५) खो-खो (मुले)

या विद्यापीठस्तरीय स्पर्धा दिनांक ९/१० ते १०/१०/२०१७ पर्यंत नागपूर विद्यापीठाच्या मैदानावर घेण्यात आल्या. मुलांच्या संघाने सी झोनमध्ये तिन संघाना पराभूत करून अंतिम सामन्यात लोक महाविद्यालय वर्धा या संघाबरोबर पराभूत झाल्याने पुढील स्पर्धेकरीता संघ पात्र ठरला नाही. तर यात २ खेळाडू गुणवत्तेच्या आधारे विद्यापीठाच्या संघात आंतरविद्यापीठ व राज्य क्रीडा महात्सेव (अश्वमेघ) स्पर्धेकरीता पात्र ठरले.

६) हॅन्डबॉल (मुले) -

दिनांक ९ ऑक्टोबर ते ११ ऑक्टोबर २०१७ पर्यंत नागपूर विद्यापीठाच्या मैदानावर या स्पर्धा घेण्यात आल्या. यात आपल्या संघाला झोनच्या उपांत्य सामन्यात सी.पी. अँड बेरार महाविद्यालय नागपूरशी पराभव पत्करावा लागला. तर यातून गणेश टि. देशमुख याची विद्यापीठाच्या राखीव खेळाडू म्हणून निवड करण्यात आली.

७) हॅन्डबॉल (मुली) -

मुलींच्या हॅन्डबॉल स्पर्धा दिनांक १५/११ ते १६/११/२०१७ पर्यंत नागपूर विद्यापीठाच्या मैदानावर घेण्यात आल्या. झोनच्या उपांत्य सामन्यात प्रवेश करून तिसऱ्या क्रमांकाचे पारितोषिक या संघाला प्रथमच प्राप्त झाले. तर कु. विशाखा आर. शिरपूरकर (बी.कॉम. २) हिची गुणवत्तेच्या आधावर विद्यापीठाच्या संघात निवड करण्यात आली. तर १) कु. प्रगती येसनसुरे - बी.ए. २ (२) कु. काजल डंभाळे - बी.कॉम. १ या दोघींची विद्यापीठ संघात राखीव खेळाडू म्हणून निवड करण्यात आली.

८) बॉक्सींग (मुले/मुली) -

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालयीन बॉक्सींग स्पर्धा दिनांक ५/११ ते ७/११/२०१७ पर्यंत नासिकराव तिरपूडे शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय नागपूर या मैदानावर घेण्यात आल्या. यात तिन पुरुष व एक महिला यांनी सहभाग

नोंदविला. पुरुष बॉक्सरने उपांत्य सामन्यापर्यंत मजल मारली तर महिला बॉक्सर कु. अंकिता शं. बाबूलकर (बी.ए. १) हिने अंतीम सामन्यातील बॉक्सरला पराभूत करुन महाविद्यालयास प्रथम बॉक्सींगचा कलर प्राप्त करुन दिला हे विशेष.

९) तलवारबाजी (मुले)-

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ आंतरमहाविद्यालयीन तलवारबाजी स्पर्धा दिनांक २६ व २७ डिसेंबर २०१७ ला शासकिय विज्ञान महाविद्यालय नागपूर येथे संपन्न झाल्यात. यात चैतन्य डी. गजभिये (बी.एससी. ३) याने आपल्या कौशल्य व खेळाच्या आधारवर विरोधी खेळाडूंना पराभूत करुन विद्यापीठ संघात अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धेकरीता स्थान निश्चित करुन महाविद्यालयास कलर मिळवून दिला.

१०) बॉलबॅडमिंटन (मुली) -

आंतर महाविद्यालयीन बॉलबॅडमिंटन स्पर्धा दिनांक २३ ते २५ जाने. २०१८ ला लोक महाविद्यालय, वर्धा येथे घेण्यात आल्या. महाविद्यालयाच्या झोन मधील संघाना पराभूत करुन अंतिम सामन्यात जी.एस. कॉमर्स कॉलेज नागपूर संघाला पराभूत करुन यावर्षी सलग चवथ्यांदा विजेतेपद प्राप्त केले व महाविद्यालयाचे नाव लौकीक केले. तर यातील दोन खेळाडूंची आंतर विद्यापीठ स्पर्धेकरीता विद्यापीठ संघात निवड करण्यात आली.

मुलींचा विजयी संघ -

(१) कु. मोनाली डी. कोवे - बी.ए.-३ (२) कु. प्रणाली एल. धोटे - बी.कॉम. -३ (३) कु. पुजा बी. मरसकोल्हे- बी.ए.-१ (४) कु. रुचिता एस. काळे -बी.कॉम. १ (५) कु. समिक्षा के. दुपारे- बी.कॉम. १ (६) कु. मिनल एस. पंचभाई - बी.कॉम.-१ (७) कु. प्रेमा एस. आंबटवार - बी.ए. १

११) बॉलबॅडमिंटन (मुले)-

आंतर महाविद्यालयीन बॉलबॅडमिंटन स्पर्धा दिनांक १/२ ते १२/२/२०१८ ला संत गाडगे महाराज महाविद्यालय, हिंगणा नागपूर येथे घेण्यात आल्या. महाविद्यालयाने झोन मधील संघाला पराभूत करुन अंतिम सामना जे.बी. सायन्य वर्धा यांच्या सोबत खेळला गेला. यात फक्त १ गुणांनी अंतिम सामन्यात पराभवामुळे उपविजेतेपद प्राप्त झाले. या संघाचे स्पर्धेत सहभागी होण्याचे दुसरेच वर्ष अहे.

मुलांचा उपविजयी संघ -

(१) गणेश टी. देशमुख- बी.ए.-१ (२) विनय एस. पडोलीया - बी.कॉम. -१ (३) अक्षय आर. सावरकर- बी.ए. १ (४) अक्षय जी आसकरकर - बी.ए.१ (५) लुकेश जी. रेवतकर- बी.ए.. १ (६) राहूल एम. गाडवे- बी.ए..-१ (७) प्रतीक बी. शिर्के -बी.कॉम. १ (८) आदित्य ते. जगदळे-ब.एससी.१ (९) पंकज जी. तवले - बी.ए. १

आंतरविद्यापीठ योगासन संघाचे (मुले/मुली) सराव शिबीर -

अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ योगासन स्पर्धा दिनांक १ ऑक्टोंबर ते ४ ऑक्टोंबर २०१७ कर्लींगा इन्स्टीट्यूट टेक्नॉलॉजी विद्यापीठ भुवणेश्वर येथे होणाऱ्या स्पर्धेकरीता नागपूर विद्यापीठाचे (मुले/मुली) जे संघ निवडल्या गेले त्या संघाचे सराव शिबीर डॉ. तेजसिंग जगदळे यांच्या मार्गदर्शनात महाविद्यालयात २५ सप्टेंबर ते २९ सप्टेंबर २०१७ पर्यंत सराव शिबीर घेण्याची संधी विद्यापीठाने दिली. या शिबीराकरीता विविध महाविद्यालयाचे खेळाडू उपस्थित होते.

मुलींचा संघ -

(१) कु. अंकिता गजबे (मोहता सायन्स महा. नागपूर) (२) कु. श्वेता देशभ्रतार (प्रेरणा कॉलेज, नागपूर) (३) कु. धनश्री सुरजुसे (४) कु. प्रणाली चौधरी (अरविंदबाबु देशमुख महा. भारसिंगी) (५) कु. प्रणाली क्षिरसागर (६) कु. लक्ष्मी येलेकर (नबीरा महाविद्यालय, काटोल)

मुलांचा संघ -

(१) राहुल धारपुरे (२) विष्णू ठाकरे (धनवटे नॅशनल महा. नागपूर) (३) सागर खरपुरीया (गुरुनानक इंजि. नागपूर) (४) वैभव उईके (अरविंदबाबु देशमुख महा. भारसिंगी) (५) सागर आमटे (६) प्रदीप इंगळे (नबीरा महाविद्यालय, काटोल)

आंतरविद्यापीठ (अखिल भारतीय / पश्चिम विभाग) स्पर्धेत सहभागी कलर होल्डर

अ.क्र.	खेळाडूचे नांव	वर्ग	खेळाचे नांव	आंतरविद्यापीठ स्पर्धा स्थळ
१	सागर अशोक आमटे	एम.कॉम. १	योगासन	कुर्लीगा टेक्नॉनॉजी विद्यापीठ, भुवणेश्वर
२	प्रदिप ज्ञानेश्वर इंगळे	बी.कॉम. २	योगासन	कुर्लीगा टेक्नॉनॉजी विद्यापीठ, भुवणेश्वर
३	कु. प्रणाली पंजाबराव क्षिरसागर	बी.ए. ३	योगासन	कुर्लीगा टेक्नॉनॉजी विद्यापीठ, भुवणेश्वर
४	कु. लक्ष्मी किशोर येलेकर	बी.कॉम. २	योगासन	कुर्लीगा टेक्नॉनॉजी विद्यापीठ, भुवणेश्वर
५	कु. गुणवंती धनराज सतोकार	बी.कॉम. २	खो-खो	गुजरात विद्यापीठ, अहमदाबाद
६	कु. एकता मनोज रोहनकर	बी.एससी. २	खो-खो	गुजरात विद्यापीठ, अहमदाबाद
७	कु. रुचिता मनोहर नासरे	बी,एससी. १	खो-खो	गुजरात विद्यापीठ, अहमदाबाद
८	कु. धनश्री ज्ञानेश्वर उमाठे	बी.ए. १	खो-खो	गुजरात विद्यापीठ, अहमदाबाद
९	कु. वैशाली विजय मानकर	बी.ए. ३	खो-खो	राज्य क्रीडा महोत्सव डॉ. बाबासाहेब सांवत कोकण कृषी विद्यापीठ, दोपली
१०	भुषण सुरेश तुरणकर	बी.कॉ. २	खो-खो	नुतन महाविद्यालय परभणी नांदेड, विद्यापीठ
११	उमेश मोहनजी राऊत	बी.ए. १	खो-खो	नुतन महाविद्यालय परभणी नांदेड, विद्यापीठ
१२	कु. अश्विनी सुधाकर सातपुते	बी.ए. २	क्रॉसकंट्री	विश्वसरैया टेक्नॉलॉजी विद्यापीठ, बेळगाव
१३	कु. विशाखा राजकुमार शिरपुरकर	बी.कॉम. २	हॅन्डबॉल	जे.आर.एन. विद्यापीठ, उदयपूर, राजस्थान
१४	कु. अंकिता शंकरराव बबलुकर	बी.ए. १	बॉक्सींग	पंजाबी विद्यापीठ, चंदीगड, पंजाब
१५	चैतन्य देवेन्द्र गजभिये	बी.एससी. ३	तलवारबाजी	गुरुनानकदेव विद्यापीठ अमृतसर, पंजाब
१६	कु. मोनाली दुर्वादासजी कोवे	बी.ए. ३	बॉलबॅडमिंटन	द्रविडीयम विद्यापीठ, कुप्पम्म, आंध्रप्रदेश
१७	कु. प्रणाली लिलाधर धोटे	बी.कॉम. ३	बॉलबॅडमिंटन	द्रविडीयम विद्यापीठ, कुप्पम्म, आंध्रप्रदेश

प्रा. डॉ. तेजसिंह ल. जगदळे

क्रीडा विभाग प्रमुख

राष्ट्रीय छात्र सेना (N.C.C.)

वार्षिक सत्र २०१७-१८ या वर्षाकरीता २० रिक्त जागेकरीता नवीन कॅडेटच्या नोंदनीकरीता मुले व मुलींकरीता शारीरिक क्षमता परीक्षा घेण्यात आली. यात मुलांना ५ कि.मी. धावणे व मुलींकरीता ३ कि.मी. धावणे इत्यादीच्या आधारावर ११० कॅडेटपैकी ५ मुली व १५ मुलांची नोंदणी करण्यात आली.

यावर्षी सुद्धा २१ जुन २०१७ ला आंतरराष्ट्रीय योग दिवस नबीरा महाविद्यालय एन.सी.सी. विभाग, विधानसभा आमदार व पतंजली योग समिती, काटोल, यांच्या संयुक्त विद्यमाने मेन रोड, काटोल येथे साजरा करण्यात आला. यात कॅडेटनी सहभाग नोंदविला. या योग दिवसाचा अहवाल २० महा. बटालियन यांच्याकडे पाठविण्यात आला.

निवड झालेल्या सर्व कॅडेटला ड्रेस वाटप करून शुक्रवार व शनिवारला दुपारी ३ ते ६ या कालावधीत थेअरी प्रशिक्षण देण्यात येत असते.

दिनांक १५ ऑगस्ट २०१७ ला संस्थेचे अध्यक्ष डॉ. राजु देशमुख यांच्या अध्यक्षतेखाली स्वातंत्र्य समारोह घेण्यात आला. राष्ट्रीय ध्वजाला सलामी देण्याकरीता १) रायफल स्कॉट २) खाली हात प्लाटून ३) महिला खाली हाथ प्लाटून तयार करण्यात आला. यांनी ध्वजाला सलामी देवून अध्यक्षानी परेड निरीक्षण परेडची मानवंदना स्विकारली व परेडचे संचालन केले.

एन.सी.सी. नागपूर व औरंगाबाद ग्रुप तर्फे आयोजित विविध कॅम्प मध्ये कॅडेटनी सहभाग नोंदविला.

Combined Annual Training Camp 27.6.2017 to 6.7.2017 Heti Surla (Saoner)

- १) वैभव जी बबलुरकर - १२ वी विज्ञान
२) जिग्नेश एस. गजभिये - १२ वीज्ञान
३) करुण के. सोनकुसरे - १२ वी ला

RDC-CAT-One Aurangabad

- १) गौरव बी. माडेकर - बी.ए. १
२) रामलाल एस. गायते - बी.एससी. २
३) प्रतिक एम. काळबांडे - बी.बी.ए. १
४) कु. सुहाना ए. पठाण - १२ वी कला

या चार कॅडेटनी औरंगाबाद येथे झालेल्या PRE-RDC CAT-one करीता निवड झाली होती. महाराष्ट्रातील यात सात ग्रुप मधील कॅडेट उपस्थित होते

Combined Annual Training Camp 29.7.2017 to 7.8.2017 Heti Surla (Saoner)

- १) आशिष बी. येनुरकर - १२ वी विज्ञान
२) कुणाल एस. वाघ - १२ वी कॉमर्स
३) मुस्ताक जी. शेख - १२ वी कॉमर्स
४) सुमीत जे. ढगे - १२ वी कला
५) सुरज एस. भदोरीया - बी.ए. १
६) तुषार डी. नेहारे - बी.ए. १
७) कु. भाग्यश्री ए. चिंचोरीया - १२ वी कला
८) कु. जयश्री सी. सुरजुसे - बी.कॉम. २
९) कु. काजल एस. सावरकर - १२ वी वाणिज्य
१०) कु. मयुरी जी. बालपांडे - बी.कॉम. २
११) कु. दिपा बी. परतेती - बी.एससी. १
१२) कु. तनुजा जी. बेहनिया - बी.ए. ३

Combined Annual Training Camp 19.7.2017 to 28.7.2017 Heti Surla (Saoner)

- १) तुषार डी. नेहारे - बी.ए. १
२) गणेश टी. देशमुख - बी.ए. २
३) आशिष बी. येनुरकर - १२ वी विज्ञान
४) मुस्ताक जी. शेख - १२ वी कॉमर्स

Combined Annual Training Camp 19.7.2017 to 28.7.2017 Nagpur

- १) कु. रसिका वाघ - बी.ए. १
२) कु. सुहाना पठाण - १२ वी वाणिज्य
३) कु. अरुणा नेहारे - १२ वी कला
४) कु. रुपाली चापले

PRE-RDC Date 19.9.2017 to 26.9.2017 Heti Surla (Saoner)

- १) मनोजी बी. माडेकर - बी.ए. १
२) गौरवी पी. महल्ले - बी.एससी. १
३) रामलाल एस. गायते - बी.एससी. २
४) आसीफ एफ. फारुकी - १२ वी वाणिज्य
५) गणेश टी. देशमुख - बी.ए. २
६) प्रतिक एम. काळबांडे - बी.बी.ए. १
७) कु. रसिका वाघ - बी.ए. १
८) कु. सुहाना पठाण - १२ वी वाणिज्य
९) कु. रुपाली चापले - बी.ए. २

रक्तदान शिबीर :

महाविद्यालयाचे एन.सी.सी. विभाग व एच.डी.एफ.सी. बँक यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक ९/११/२०१७ ला रक्तदान शिबीर आयोजित करण्यात आले. या शिबीराचे उद्घाटन मंडळाचे उपाध्यक्ष श्री निरंजनजी राऊत व प्राचार्य डॉ. राजीव सातोकर तसेच एच.डी.एफ.सी. बँक व्यवस्थापक यांचे हस्ते करण्यात आले. यावेळी एन.सी.सी. कॅडेट, महाविद्यालयातील कर्मचारी व विद्यार्थी इ. मिळून ७० रक्त्दात्यांनी रक्तदान केले.

गणतंत्र दिवस समारोह २६ जानेवारी करीता रायफल परेड कॅडेट द्वारा राष्ट्रध्वजाला मानवंदना देण्यात आली. ही मानवंदना संस्थेचे अध्यक्ष डॉ. राजुजी देशमुख यांनी स्विकारली. तर मा. अध्यक्षद्वारे परेडचे निरीक्षण करून एन.सी.सी. कॅडेट द्वारा परेड संचालन करण्यात आले.

जिल्हा परिषद मैदान काटोल येथे सर्व शाळा व महाविद्यालयाद्वारा मा. उपविभागीय अधिकारी यांनी मानवंदना स्विकारली. त्यांनी परेडचे निरीक्षण करून परेड संचालन मध्ये उत्कृष्ट परेड म्हणून रायफल, खालीहाथ मुले व मुली या तिन्हीही स्कॉट ला उपविभागीय अधिकारी यांच्या हस्ते स्मृतीचिन्ह प्रदान करण्यात आले.

२०१६-१७ ला 'बी' सर्ट परीक्षा आंबेडकर महाविद्यालय, नागपूर येथे घेण्यात आली. या १५ कॅडेटंनी परीक्षा दिली. या परिक्षेचा निकाल

A Grade - 10

B Grade - 05

२०१६-१७ वा 'सी' सर्ट. परीक्षा सिटी बिंझानी महाविद्यालय नागपूर येथे घेण्यात आली. यात ८ कॅडेटंनी परीक्षा दिली. या परिक्षेचा निकाल

A Grade - Nil

B-Grade - 08

लेफ्टनंट तेजसिंह ल. जगदळे

एन.सी.सी. अधिकारी

नबीर महाविद्यालय, काटोल

सांस्कृतिक मंडळ

अहवाल
२०१७-१८

दि. १६.०१.२०१८ ला 'वेगळा विदर्भ' या विषयावर वादविवाद स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. या स्पर्धेत एकंदर ०९ विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला होता. या स्पर्धेचे परीक्षक डॉ. पी.व्ही. सलामे तसेच डॉ. आर.के. इंगोले यांनी जबाबदारी पार पाडली. प्रा. गाकरेंनी कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी परिश्रम घेतले. संचालन सांस्कृतिक मंडळाचे समन्वयक, डॉ. बी.पी. वालोंद्रे यांनी केले तर आभार प्रा. किनकर यांनी मानले.

दि. १७.०१.२०१८ ला जवाहरलाल नेहरू कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, वाडी येथे 'वेगळा विदर्भ' या विषयावर आंतर विद्यापीठीय स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेत कु. दिक्षा गजभिये (बी.एससी.-२) तसेच कु. हर्षा मालोकर (बी.एससी.-३) यांनी भाग घेतला होता.

दि. १८.०१.२०१८ ला रांगोळी स्पर्धा आणि मेहंदी स्पर्धा आयोजित करण्यात आलेल्या होत्या. रांगोळी स्पर्धेत १० मुलींनी भाग घेतला होता तर मेहंदी स्पर्धेत १४ मुलींनी भाग घेतला होता. या स्पर्धेच्या प्रमुख डॉ. टी.एस. खेडकर यांनी ही जबाबदारी पार पाडली.

दि ३०.०१.२०१८ ला अरविंद देशमुख महाविद्यालय, भारसिंगी येथे आंतर महाविद्यालयीन वादविवाद स्पर्धा 'लहान लहान राज्याची मागणी राष्ट्र विकासास पुरक आहे' या विषयावर आयोजित करण्यात आलेली होती. या स्पर्धेत कु. पुजा नारनवरे (बी.ए.-२) व कु. दिक्षा गजभिये (बी.एससी.-२) यांनी भाग घेतलेला होता. या स्पर्धेत कु. पुजा नारनवरे (बी.ए.-२) हीने प्रथम पारितोषिक प्राप्त केले. याच महाविद्यालयात दि. ३०.०१.२०१८ ला 'मतदान महत्त्व आणि गरज' या विषयावर स्वयंमस्फूर्त भाषण स्पर्धा आयोजित करण्यात आलेली होती. या स्पर्धेत कु. धनश्री धोटे (बी.एससी.-३) हीने भाग घेतलेला होता.

दि. १७.०२.२०१८ ला सांस्कृतिक मंडळाच्या वतीने नृत्य स्पर्धा तसेच गीत गायन स्पर्धा आयोजित करण्यात आलेली होती. नृत्य स्पर्धेचे प्रमुख डॉ. रुईकर तर गीत गायन स्पर्धेचे प्रमुख डॉ. तिवारी यांनी विशेष परिश्रम घेतले. नृत्य स्पर्धेत एकल नृत्य व समुह नृत्याचे सादरीकरण करण्यात आले. नृत्य स्पर्धेत २० तर गायन स्पर्धेत १६ स्पर्धक सहभागी झालेले होते. या कार्यक्रमाचे संचालन सांस्कृतिक मंडळाचे समन्वयक, डॉ. बी.पी. वालोंद्रे यांनी केले तर आभार विद्यापीठ प्रतिनिधी सागर आमटे यांनी मानले.

डॉ. बी.पी. वालोंद्रे
समन्वयक
सांस्कृतिक मंडळ

तत्त्वज्ञान विभाग

दि. २२.०१.२०१८ ला तत्त्वज्ञान विभागातर्फे 'अधिनीतिशास्त्र' या विषयावर डॉ. सुमेरु गोंडाणे, वसंतराव नाईक शासकिय व कला विज्ञान संस्था, नागपूर यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आलेले होते. त्यांनी अभ्यासक्रमाच्या दृष्टीने विविध पैलूंना हात घालून विद्यार्थ्यांच्या शंका दुर केल्या. तसेच विद्यार्थ्यांना प्रश्न विचारून त्यांच्या समस्यांचे समाधान केले. या कार्यक्रमाला तत्त्वज्ञान विभागाचे प्रमुख डॉ. बी.पी. वालोंद्रे उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे संचालन कु. रोशनी सोनवने तर कु. प्राजक्ता बागडे हिने अतिथीचे आभार मानले.

दि. ०६.०२.२०१८ ला महात्मा फुले कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, वरुड येथे 'तत्त्वज्ञानाचे महत्त्व आणि तत्त्वज्ञानातील मुल प्रश्न' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आलेले होते. वरील व्याख्यानाचे डॉ. बी.पी. वालोंद्रे यांनी निमंत्रण स्विकारून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

डॉ. बी.पी. वालोंद्रे
तत्त्वज्ञान विभाग प्रमुख

व्यक्तीमत्त्व विकास मंच

महाविद्यालयातील व्यक्तीमत्त्व विकास मंच व दैनिक लोकमत यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १८.०८.२०१७ ला 'स्पर्धेच्या जगात' या शिर्षकाअंतर्गत स्पर्धा परिक्षा यशस्वीतेकरीता व्याख्यानाचे कार्यक्रमाले आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर.एस. सातोकर सर होते.

सदर कार्यक्रमाला प्रमुख वक्ते काटोलचे तहसिलदार श्री प्रसाद मते लाभलेले होते. त्यावप्रमाणे नायक तहसिलदार गागुर्डे व निकम साहेब यांनीसुद्धा सहाय्यक वक्ते म्हणून आपली भूमिका पार पाडली. सदर तीनही अधिकारी स्पर्धा परिक्षेद्वारे प्रशासनामध्ये आल्यामुळे त्यांनी उपस्थित विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परिक्षेच्या यशाचे गमक सांगितले. स्पर्धा परिक्षेच्या यशस्वीतेकरीता तपशीलवार माहिती व स्वःअनुभव सदर वक्त्यांनी आपल्या व्याख्यानातून सांगितले. उपस्थित विद्यार्थ्यांनी प्रश्नांच्या माध्यमातून याबाबत माहिती अनुभव व ज्ञान प्राप्त केले.

या कार्यक्रमाचे संचालन प्रा. डॉ. विनोद बागवाले यांनी तर आभार प्रदर्शन प्रा. विलास फरकाडे यांनी पार पाडले. या कार्यक्रमाला वरिष्ठ महाविद्यालयातील प्राध्यापक वर्गासह बहूसंख्य विद्यार्थ्यांची उपस्थिती लाभली. दैनिक लोकमतचे प्रा. विलास कडू व शहर प्रतिनिधी यांची याप्रसंगी विशेष उपस्थिती लाभली.

प्रा. डॉ. विनोद बागवाले
समन्वयक
व्यक्तीमत्त्व विकास मंच

सावित्रीबाई फुले जयंती व नुतन वर्षाभिनंदन

दिनांक ०३.०१.२०१८ रोज बुधवारला नबीरा महाविद्यालय, काटोल येथील एम.ए. इतिहास विभागातर्फे सावित्रीबाई फुले जयंती व नुतन वर्षाभिनंदन कार्यक्रम साजरा करण्यात आला.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष स्थान इतिहास विभागाचे विभाग प्रमुख मा. प्रा. डॉ. धोटे सर यांनी भूषविले. तसेच प्रमुख अतिथी म्हणून डॉ. इंगोले सर तसेच प्रा. बेहनिया सर, डॉ. फरकाडे सर, प्रा. दोडके सर व प्रा. कळंबे सर तसेच एम.ए. भाग १ व २ चे सर्व विद्यार्थी उपस्थित होते.

सर्वप्रथम कार्यक्रमाची सुरुवात सरस्वती मातेच्या पुजनाने व सावित्रीबाई फुले यांच्या प्रतिमेला हार घालून करण्यात आली. कार्यक्रमाचे अतिथी म्हणून लाभलेले मा. डॉ. इंगोले सर यांनी सावित्रीबाई फुले यांचे शिक्षण क्षेत्रात महत्त्वाचे योगदान व नविन वर्षाचे औचित्य साधून विद्यार्थ्यांना योग्य मार्गदर्शन केले. तसेच प्रा. बेहनिया सर यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्याविषयी मार्गदर्शन करून विद्यार्थ्यांना जीवनात नियोजन, श्रमप्रतिष्ठा व कार्य करण्याची वृत्ती याविषयी मार्गदर्शन केले. डॉ. फरकाडे सर यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्या जीवन परिचयाचा आढावा घेवून स्त्री शिक्षणाचे महत्त्व तसेच प्राचीन काळातील स्त्रीयांचे जीवन व आजच्या काळातील प्रत्येक क्षेत्रात स्त्रीयांचे असलेले महत्त्व याविषयी मार्गदर्शन केले. त्याचप्रमाणे प्रा. दोडके सर यांनी आजचे युग हे स्पर्धेचे युग असून यामध्ये शिक्षकांची भूमिका व प्रसारमाध्यमांचे उपयोग विद्यार्थ्यांनी आपले जीवन घडविण्यामध्ये कसे करायला पाहिजे याबाबत सविस्तर माहिती दिली. तसेच प्रा. कळंबे सर यांनी सुद्धा विद्यार्थ्यांना योग्य असे मार्गदर्शन केले.

नंतर एम.ए. भाग १ व २ च्या विद्यार्थ्यांनी भाषणे दिली. त्यामध्ये रुपाली गजभिये, हर्षला दार्वेकर, गायत्री आगरकर, आष्वाराणी गायकवाड, भारती सर्याम, मनिषा रेवतकर यांनी सावित्रीबाई फुले यांच्या जीवनावर प्रकाश टाकला.

तसेच कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी इतिहास विभागाचे विभाग प्रमुख मा.प्रा. डॉ. धोटे सर यांनी महात्मा ज्योतीराव फुले व सावित्रीबाई फुले यांच्या जीवनावर व महत्त्वाच्या घटनांवर प्रकाश टाकला व विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रमाचे संचालन एम.ए. भाग १ ची विद्यार्थीनी कु. प्रणाली उकंडे हिने केले. तर आभार प्रदर्शन लिना अलोने यांनी केले. तर आभार प्रदर्शनानंतर कार्यक्रमाची सांगता करण्यात आली.

शिवाजी महाराज जयंती

दनांक २०.०२.२०१८ रोज मंगळवारला नबीरा महाविद्यालय, काटोल येथील एम.ए. इतिहास विभागातर्फे शिवाजी महाराज जयंती हा कार्यक्रम साजरा करण्यात आला.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष स्थान इतिहास विभागाचे विभाग प्रमुख मा. प्रा. डॉ. धोटे सर यांनी भूषविले. तसेच प्रमुख अतिथी म्हणून नबीरा महाविद्यालयाचे ग्रंथापाल मा. डॉ. इंगोले सर तसेच प्रमुख वक्ता म्हणून मा. डॉ. प्राची नागपूरकर मॅडम यांनी आपले

स्थान भुषविले. तसेच कार्यक्रमाला प्रा. बेहनिया सर. डॉ. फरकाडे सर, प्रा. दोडके सर व प्रा. कळंबे सर तसेच एम.ए. भाग १ व २ चे सर्व विद्यार्थी उपस्थित होते.

सर्वप्रथम कार्यक्रमाची सुरवात सरस्वती मातेच्या पुजनाने व शिवाजी महाराज यांच्या प्रतिमेला हार घालून करण्यात आली. कार्यक्रमाचे प्रमुख अतिथी म्हणून लाभलेले मा. डॉ. इंगोले सर यांनी शिवाजीमहाराज यांच्या जीवनावर प्रकाश टाकत आजच्या तरुन पिढीने शिवाजीचा आदर्श घेणे का गरजेचे आहे याचे महत्त्व पटवून दिले. तसेखच प्रमुख वक्त्या म्हणून मा. डॉ. प्राची नागपूरकर मॅडम यांनी शिवाजीमहाराज यांना मॅनेजमेंट गुरु का म्हणतात, त्यांनी कशा पद्धतीने किल्ले जिंकले एवढेच नव्हे तर त्यांचा विज्ञानविषयक दृष्टीकोनाचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना पटवून दिले.

त्यानंतर एम.ए. भाग १ व २ च्या विद्यार्थ्यांनी भाषणे दिली. त्यामध्ये रुपाली गजभिये, हर्षला दारवेकर, गायत्री आगरकर, आष्वाराणी गायकवाड, भारती सर्याम यांनी भाषणे दिलीत.

तसेच कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी असलेले इतिहास विभागाचे प्रमुख मा.प्रा. डॉ. धोटे सर यांनी शिवाजी महाराज यांच्या जीवनातील महत्त्वांच्या घटनांचे सविस्तर वर्णन करुन विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रमाचे संचालन एम.ए. भाग- १ ची विद्यार्थी कु. मनिषा रेवतकर हिने केले तर प्रास्ताविक कु. प्रणाली उकंडे व आभार प्रदर्शन लिना अलोने यांनी केले.

डॉ. आर. आर. धोटे

इतिहास विभाग प्रमुख

न.म.वि., काटोल

लोकसंख्या शिक्षण मंडळ

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग, रा.तु.म. नागपूर विद्यापीठ, नागपूर या विभागाच्या मंजूरीनुसार शैक्षणिक सत्र २०१७-१८ मध्ये महविद्यालयात लोकसंख्या शिक्षण मंडळ हा प्रकल्प कार्यान्वीत करण्यात आला. या प्रकल्पामध्ये एकूण ३६ (छत्तीस) विद्यार्थ्यांनी आपला सहभाग नोंदविला. ज्यामध्ये २७ (सत्तावीस) विद्यार्थिनींचा समावेश होतो.

या प्रकल्पांतर्गत नोंदणीकृत विद्यार्थ्यांना नियमितपणे लोकसंख्येच्या विविध पैलुविषयी व दुष्परिणामाबाबत विविध साधनांद्वारे माहिती देण्यात येते, त्याचप्रमाणे सहभागी विद्यार्थ्यांच्या नियमित सभा घेवून त्यांना प्रकल्पाच्या उद्देशाशी सुसंगत व मौलिक मार्गदर्शन करण्यात येते.

विभागाद्वारे सुचविलेल्या विषयानुसार सहभागी विद्यार्थ्याकरीता 'सौर ऊर्जा व भारत' या विषयावर निबंध स्पर्धा आयोजित केलेली होती. या निबंध स्पर्धेमध्ये लोकसंख्या शिक्षण मंडळातील सर्वच विद्यार्थी सहभागी झालेले होते. जवळपास सर्वच विद्यार्थ्यांनी आपले निबंध समन्वयकाकडे सादर केलेले होते.

लोकसंख्या शिक्षण मंडळाच्या मार्गदर्शक संहितेनुसार सहभागी विद्यार्थ्यांना माहिती संकलन प्रकल्प व राष्ट्रसंत संस्कार प्रकल्प सादर करणे अनिवार्य असते. सहभागी बहुसंख्य विद्यार्थ्यांनी उपरोक्त प्रकल्प सादर करून ते प्रकल्प मुल्यांकनासाठी संबंधित विभागाकडे पाठविण्यात आले.

लोकसंख्या शिक्षण मंडळांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या विविध उपक्रमांचा प्रमुख उद्देश हा विद्यार्थ्यांना लोकसंख्येच्या विविध पैलुची व समस्यांची जाणीव देण्याबरोबरच त्यांचा सकारात्मक व रचनात्मक दृष्टीकोण विकसीत करून त्यांचा आत्मविश्वास वाढविणे हा आहे.

प्रा. डॉ. विनोद बागवाले

समन्वयक

लोकसंख्या शिक्षण मंडळ

राष्ट्रीय सेवा योजना

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातर्फे २०१७-२०१८ या सत्रामध्ये नबीरा महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाला १०० स्वयंसेवकांची मंजूरी मिळाली. नोंदणी झालेल्या सर्व स्वयंसेवकांना राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या उद्देशाबाबत व उपक्रमाबाबत मार्गदर्शन करण्यात आले.

दिनांक १२.०७.२०१७ ला राष्ट्रीय सेवा योजना, न.म.वि. आणि नगर परिषद काटोल यांच्या संयुक्त विद्यमाने काटोल शहरात 'वृक्षारोपण व वृक्षसंवर्धन जागृकता' कार्यक्रम राबविण्यात आला. या कार्यक्रमाप्रसंगी काटोल शहराच्या प्रथम नागरिक नगराध्यक्षा मा.सौ. वैशाली ठाकुर, नबीरा महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर.एस. सातोकर व N.S.S. स्वयंसेवकाच्या शुभहस्ते काटोल शहरातील लक्ष्मी नगर भागात वृक्षारोपण करण्यात आले. या जागृकता अभियानाच्या यशस्वी आयोजनामध्ये वाणिज्य विभागाचे प्रमुख डॉ. ए.ए. सोनेगांवकर, प्रा. डॉ. आर.जी गोंगले, प्रा. डॉ. पुनित राऊत. प्रा. उमेश निसवादे, प्रा. सौरभ ढोरे, N.S.S. कार्यक्रम अधिकारी प्रा. मुकेश जाधव व N.S.S. स्वयंसेवक सहभागी होते.

काटोल शहरातील नवरात्री महोत्सव पंचक्रोशीत प्रसिद्ध आहे. हा महोत्सव पाहण्यासाठी हजारो भाविक काटोल शहरात येत असतात. त्या भाविकांना दिनांक २५.०९.२०१७ ला राष्ट्रीय सेवा योजना, न.म.वि. काटोल द्वारे 'पाणी वितरण' करण्यात आले. याप्रसंगी शिक्षण प्रसारक मंडळाचे उपाध्यक्ष मा. निरंजनजी राऊत, प्रा. डॉ. आर.जी गोंगले, प्रा. डॉ. पुनित राऊत, प्रा. संदिप जोगेवार, प्रा. सौरभ ढोरे, N.S.S. कार्यक्रम अधिकारी प्रा. मुकेश जाधव उपस्थित होते.

दिनांक ०२.१०.२०१७ ला 'स्वच्छ भारत अभियान' अंतर्गत N.S.S. च्या सर्व स्वयंसेवकांनी तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर.एस. सातोकर, महाविद्यालयातील शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी महाविद्यालय परिसराची स्वच्छता व सुशोभीकरण करून या अभियानात कार्यशील सहभाग नोंदविला.

राष्ट्रीय सेवा योजना, नबीरा महाविद्यालय, काटोल द्वारा '२६ नोव्हेंबर-संविधान दिवस' साजरा

राष्ट्रीय सेवा योजना, नबीरा महाविद्यालय, काटोल द्वारा २६ नोव्हेंबर - 'संविधान दिवस' या निमित्ताने दिनांक २६ नोव्हेंबर २०१७ ला 'संविधान दिवस' साजरा करण्यात आला. कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला संविधान उद्देश पत्रिकेचे (प्रस्तावना) वाचन व प्रास्ताविक N.S.S. कार्यक्रम अधिकारी प्रा. मुकेश जाधव यांनी केले. या कार्यक्रमाला प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून प्रा. डॉ. पुनित राऊत यांनी विद्यार्थ्यांना 'भारतीय राज्यघटना, भारतीय नागरिक-अधिकार व हक्क' या विषयावर मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्रा. कपील राऊत हे होते.

अनेकदा वृक्षारोपण केल्यानंतर त्यांच्या संगोपनाची काळजी घेतांना दिसत नाही. त्यामुळे वृक्षारोपण कार्यक्रमांची सांगता यशस्वी होत नाही. याच दृष्टीकोनातून दिनांक २५.०९.२०१८ ला नबीरा महाविद्यालयामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजना, न.म.वि. काटोल द्वारे 'वृक्ष संवर्धन अभियान' राबविण्यात आले. या अभियानांतर्गत वृक्ष सदृढ व निकोप करण्यासाठी N.S.S. स्वयंसेवकांकडून महाविद्यालयातील वृक्षांना रंग रंगोटी, आळे करून पाणी देण्यात आले. स्वयंसेवकांनी या विषयाच्याबाबत त्यांच्याकडे असणाऱ्या कल्पनांचे आदान-प्रदान केले.

अरविंदबाबु देशमुख महाविद्यालय भारसिंगी द्वारे राष्ट्रीय सेवा योजना विद्यापीठ स्तरीय शिबिरात सुप्रसिद्ध अभिनेता अमीर खान यांच्या 'पाणी फाँडेशन' च्या सहकार्यातून दिनांक ०१.०२.२०१८ ला आयोजित केलेल्या 'पाणी व्यवस्थापन: महत्त्व व दिशा' या विषयावरील एक दिवसीय कार्यशाळेमध्ये राष्ट्रीय सेवा योजना, न.म.वि. चे दहा स्वयंसेवक सहभागी झाले होते. या स्वयंसेवकांनी पाणी व्यवस्थापन विषयाचे महत्त्व व त्यांचे अनुभव इतर स्वयंसेवकांना कथन करून पाणी व्यवस्थापनाबाबत जाणीव महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण केली.

राष्ट्रीय सेवा योजना, न.म.वि. तील अनेक स्वयंसेवकांनी विविध महाविद्यालयाद्वारे आयोजित विद्यापीठस्तरीय व राज्यस्तरीय राष्ट्रीय सेवा योजना शिबीरामध्ये सक्रीय सहभाग नोंदवून आपला सर्वांगीण विकास राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून करण्याचा सातत्यपूर्ण प्रयत्न केलेला आहे.

प्रा. मुकेश जाधव

कार्यक्रम अधिकारी, राष्ट्रीय सेवा योजना
नबीरा महाविद्यालय, काटोल

गृह-अर्थशास्त्र विभाग

आर्ट आणि क्राफ्ट

गृहअर्थशास्त्र विभागात दिनांक १०.१०.२०१७ ला विषय - आर्ट आणि क्राफ्ट, मार्गदर्शिका कु. मृणाल बारई यांचे वर्कशॉप आयोजित करण्यात आले होते. या प्रसंगी त्यांनी विद्यार्थीनींना प्रात्यक्षिकाच्या माध्यमातून विविध वस्तु तयार करून दाखविल्या. तसेच टाकाऊ वस्तु पासून टिकावू वस्तु कश्या तयार करता येतील याचेही प्रात्यक्षिक दाखविले. त्यांनी टाकाऊ विवाह पत्रिके पासून फुले, फ्लॉवरपॉट, झुंबर, आकाशदिवे इत्यादी शिकविले. कार्यक्रमाला गृह-अर्थशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. दमयंती घागरगुंडे आणि प्रा. कु. कल्याणी दंडारे उपस्थित होत्या. या कार्यक्रमाला गृह-अर्थशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थीनी बहुसंख्येने उपस्थित होत्या.

मोबाईल कव्हर मेकिंग

गृहअर्थशास्त्र विभागात दिनांक १७.०१.२०१८ ला विषय - मोबाईल कव्हर मेकिंग वर्कशॉप, मार्गदर्शिका सौ. छाया बंड या होत्या. याप्रसंगी सौ. बंड यांनी मुलींना मोबाईल कव्हर बनविण्याचे प्रशिक्षण दिले. यासोबतच त्यांनी कापडी पिशवी बनविण्याचे देखील प्रशिक्षण दिले. कार्यक्रमाला गृहअर्थशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. दमयंती घागरगुंडे आणि प्रा. कु. कल्याणी दंडारे उपस्थित होत्या. या कार्यक्रमाचा लाभ विभागातील सर्व विद्यार्थीनींनी घेतला

प्रा. दमयंती घागरगुंडे

गृह-अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख
न.म.वि., काटोल

महिला अध्ययन व सेवा केंद्र

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग रा.मु.म. नागपूर विद्यापीठ नागपूर विभागाच्या मार्गदर्शक सहितेनुसार सत्र २०१७-१८ साठी महाविद्यालयात दिनांक ०१.१०.२०१७ रोजी महिला अध्ययन आणि सेवा केंद्र स्थापन करण्यात आले. या प्रकल्पनात एकूण ५८ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

महाविद्यालय स्तरावर महिला अध्ययन आणि सेवा केंद्र प्रकल्पात सहभागी सर्व विद्यार्थ्यांना प्रकल्पाच्या उद्देशाशी सुसंगत मार्गदर्शन करून माहिती संकलन आणि राष्ट्रसंत संस्कार प्रकल्प (संकलन वही) तयार करण्यासाठी प्रोत्साहित करण्यात आले. यानुसार ४२ विद्यार्थ्यांनी माहिती संकलन प्रकल्प वही संबंधित विभागाकडे मुल्यांकनासाठी सादर केले आहे.

डॉ. वैशाली रा. रुईकर

समन्वयक

महिला अध्ययन आणि सेवा केंद्र

मराठी विभाग

दिनांक १०.०१.२०१८ ला मराठी भाषा संवर्धनाच्या अंतर्गत वाचन कौशल्य स्पर्धा कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. त्यात अनेक विद्यार्थी सहभागी झाले.

दिनांक ११.०१.२०१८ ला सुंदर हस्ताक्षर स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. त्यात महाविद्यालयातील अनेक विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला व स्पर्धेला उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला.

दिनांक १२.०१.२०१८ रोजी काव्य वाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमात महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी आपल्या कवितांचे सुंदर रीतीने सादरीकरण केले. या कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे म्हणून डॉ. वालोंद्रे सर उपस्थित होते. अध्यक्ष म्हणून मराठी विभाग प्रमुख डॉ. पाठक मॅडम, मराठी विभागातील प्रा. निस्वादे सर, प्रा. गोडबोले मॅडम, प्रा. हेलोंडे मॅडम, प्रा. बावनकुळे सर, प्रा. किनकर सर उपस्थित होते.

दिनांक १३.०१.२०१८ रोजी निबंध लेखन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. या स्पर्धेत अनेक विद्यार्थी सहभागी झाले. या सर्व स्पर्धेमुळे विद्यार्थ्यांमधील सुप्त गुण प्रगट झाले व आत्मविश्वास जागृत झाला.

अशाप्रकारे मराठी विभागातर्फे विद्यार्थ्यांच्या भाषाविकासासाठी कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते.

प्रा. डॉ. आर.आर. पाठक

मराठी विभाग प्रमुख

न.म.वि., काटोल

DEPARTMENT OF MATHEMATICS**(1) Participation in Intercollegiate Mathematics Quiz Competition :-**

Three teams of three students each, participated in intercollegiate Mathematics Quiz Competition organized by VMV-JMT & JJP Science college, Nagpur on 17.02.2018. Teams were escorted by Prof. P.R. Lohi.

Name of the students are as follows :

1) Ku. Komal M. Meshram (B.Sc. III)	2) Ku. Shubhangi M. Munne (B.Sc. III)
3) Ku. Ashwini P. Tiple (B.Sc. III)	4) Mr. Lukesh D. Giradkar (B.Sc. II)
5) Ku. Pratiksha P. Nasre (B.Sc. II)	6) Ku. Harshada K. Gudadhe (B.Sc. II)
7) Ku. Pranali D. Hiwarkar (B.Sc. I)	8) Ku. Juhi P. Tiple (B.Sc. I)
9) Mr. Mayur C. Mune (B.Sc. I)	

(2) Guest Lecture Organized :

The department of Mathematics organized a lecture of Dr. S.B. Sarwe, Head Dept. of Mathematics, SFS College, Nagpur on 13th March 2018. He delivered a lecture on "Gravitation and Space Time Structure". Students of B.Sc. (with mathematics) were present in the program. The appreciated the talk delivered by Dr. Sarwe.

Prof. N.T. Katre discussed the aims and objectives of the program and also the background of the topic in his introductory speech. Prof. Salima Jiwani compered the programme and introduced the invited speaker. Mr. Arpit Wagh presented vote of thanks. Prof. R.R. Lohi, Prof. I.H. Dhadade, Prof. N.V. Gandhare were present in the programme.

N.T. Katre

Assist. Prof. & Head
Dept. of Mathematics

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

The department of Chemistry organized student's seminar for B.Sc. Sem.V during 3rd t 11th Oct. 2017. Due to hectic scheduled of semester system and lack of hand in the department no other extra curricular activities could be organized.

Dr. A.D. Borkar

Head
Dept. of Chemistry

1. SOCIAL AWARENESS PROGRAM (Sept. 18 , 2017)

Department of Microbiology & Biotechnology organized "**PURE WATER AWARENESS CAMPAIGN**" as a social activity by using mode "**PATH NATYA**" at PARADSHINGA on 18 Sept, 2017. In all, 51 students of M.Sc. I Microbiology & B.Sc. III Year (MB&BTH) participated in it. On this movement Dr. R.R. Dhote, Head, Department of History, NMV Katol, Sarpanch & various members of the village Paradsinga Gram Panchayat and also other villagers were present.

On this occasion Dr. N.B. Hirulkar, Head Department of MB&BTH and coordinator of the awareness programme focused on Personal Hygiene and Water Hygiene and their importance in daily life. He also coordinated the program as a regular social activity. The program was held by Prof Ku. D. M. Ridhorkar, Assistant Professor, NMV, Katol.

2. POSTER EXHIBITION&COMPITITION (Sept. 29, 2017)

Department of Microbiology and Biotechnology organized Poster Exhibition & Competition on the theme of Biotechnology "**Opportunities & Scope of Industrial Microbiology and Biotechnology**".

56 students of B.Sc. II Year Microbiology & Biotechnology participated in it. Students presented the use of microbiology and biotechnology in industrial sector. They presented poster on various productions like Milk and Milk Products, Food Processing and Medical Products etc. The exhibition was inaugurated at the hands of Dr. R.S. Satokar, Principal, Nabira Mahavidyalaya, Katol. This exhibition was visited by students of Science faculty & junior college students along with teachers. Dr. N.B. Hirulkar proposed vote of thanks. Faculty members of the department and supporting staff were present and monitored the activity.

3. QUIZ COMPETITION (Jan. 27 , 2018)

Department organized a Quiz Competition for B.Sc, First Year (MB/BTH) Students on "**SCIENCE AND ENVIRONMENT IN 21st CENTURY**" on 27/1/2018. 76 students participated in it. This was divided in six groups each group contains 11-12 members. The quiz comprised of three rounds, covering topics like earth and environment, science discoveries, river, etc.

Final Year students held the various rounds. Second Year students also enjoyed this program by cheering s up 1st Year students. Lastly, winners were facilitated at the hands of Dr. P.W. Yawalkar Sir, Asso. Professor, Dept. of Physics. He motivated the students for such a type of activities. He said that our college encourages positively to organize such competitions, students should learn through all possible ways-not just through books and class-room teaching.

The programme was conducted by Ku. D. M. Ridhorkar, Asst. Prof. Dept. of M/B & BTH. Program Coordinator, Dr. N.B. Hirulkar, Head, Department of Microbiology & Biotechnology proposed vote of thanks. Supporting staff was present and monitored the activity.

4. INDUSTRIAL & EDUCATIONAL VISIT (03/02/2018)

An Industrial /Educational visit was organized by the Department of Microbiology & Biotechnology, at Dinshaw's Dairy Foods Pvt. Ltd, Nagpur.

A group of 40 students of B.Sc. and M.Sc., Microbiology and Biotechnology, visited to the Industry. It was a great opportunity for the students to visit one of the most renowned dairy industries in India. They also got knowledge about the production line. During the visit, students visited and saw the making of various processes like ice-cream preparation, milk and milk processing industrial equipments, etc.

It was a wonderful and interactive visit, where the students understood the production process, products and operation of one of the best examples of co-operative achievement in the developing economy. During this visit students also visited the Raman Science to understand various fundamental and advance researches in the science and technology & Swaminarayan Temple, Nagpur. The tour was arranged and escorted by HOD, Dr. N.B. Hirulkar and the faculty member Ku. D. M, Ridhorkar, Asst. Prof.

5. EDUCATIONAL TOUR (March 6 , 2018)

A Four day tour was organized for students of B.Sc. Ill Year (MB&BT) BY Microbiology &Biotechnology Department in Hyderabad .The tour was planned with the view that this activity would help us to develop our personality since social graces and we can too by experience. Moreover every student should acquire more knowledge through actual exposure to the different places.

They visited CENTER FOR CELLULAR AND MOLECULAR BIOLOGY (CCMB}, Hyderabad during which they visited the various sections and collected valuable information and got the advance available facility regarding cell and Molecular Biology.

The group was guided by Dr. Vijay Bhaskar Reddy, Principal, Scientist. CCMB. Students also visited various places in Hyderabad like Birla temple, Eskon Temple, Salarjung Museum, Charminar, Lumbini Garden, and Nehru Zoological Garden. Everyone enjoyed and learn too much during this tour. The tour was coordinated and escorted by Dr. N. B. Hirulkar, HOD dept. M/b & BTH. Prof. Ku. D. M. Ridhorkar worked and escorted the tour very smoothly.

6. STUDENT SEMINAR (April 11, 2018)

Students chose the immersing environmental problems like Ozone depletion, green house gases, water air and soil pollution, Eutrophication etc. Ku. Nikhita Bhangre I Year studnet, M.Sc. Microbiology, explained the problems on Environmental pollution and their possible remedies. Total 13 student presented their power point presentation on emerging environmental problems. The seminar was moniterd and guided by Dr. N.B. Hirulkar HOD. The activity was conducted by Ku. D.M. Ridhorkar, Asst. Prof. Dept. of M/B & BTH.

Dr. N.B. Hirulkar

HOD

Dept. of Microbiology & Biotechnoligy
NMV, KATOL

BBA DAY " BBA BEATS "Celebration. (December 27th 2017)

Department of BBA celebrated BBA Day "BBA BEATS" on 27th December. The objective of this celebration was to create an environment to boost students hidden talent ,which offers opportunities to them to come forward and show their talent. The guest of honour Dr. Rajiv Satokar sir shared his views on this occasion. Many students participated in the activities like Dance ,Singing ,Comedy ,Fashion Show, Drama, etc. Class Representatives Piyush Somkuor ,Rakhi Gajbhiye & Nitesh Beheniye shared their views on this occasion.

INDUSTRIAL TOUR-2017-18 (February 14th to 18th 2018)

A four day tour was organized for final year students. The tour was planned to various places at Delhi and Chandigarh with view that travelling and site seeing has great educative and recreational value. The industrial visit was made to Mother Dairy Milk Processing Plant at New Delhi, as well as the places Akshar Dham temple, Lotus Temple, Rajghat, Golden Temple, Jalianwala Bagh & Wagha Border were visited.

Prof. J, M. Patil, Head of Dept., Prof. J. G. Alone & Prof. P. S. Rewatkar worked in co-ordination to make this tour a success.

Prof. J.M. Patil
Head
B.B.A. Department

DEPARTMENT OF LIBRARY

ANNUAL REPORT
2017-18

- Library Department does the Display of Newspaper cutting of employment and personality development news regularly.
- Librarian and library staff guide the OPAC in the library.
- Librarian guides the searching of learning E-sources from the E-Library regularly.
- Librarian delivered a lecture on the "Savitribai Fule and her work for community" on the occasion of Savitribai Fule Jayanti on 3rd Jan. 2018 at P.G. History department, Nabira Mahavidyalaya Katol. Librarian delivered a lecture on the "Information Literacy a in Modern Era" on the occasion of the inauguration of their Library on 5th Jan. 2018, at Jeevan Vikas Mahavidyalaya, Devgram, Tan. Narkhed, Distt. Nagpur.
- Librarian delivered a lecture on the "Shivaji Maharaj and his work" on the occasion of Shivaji Jayanti on 20th Feb. 2018 at P.G. History department, Nabira Mahavidyalaya Katol.

Dr. R.K. Ingole
Librarian
Nabira Mahavidyalaya, Katol

DEPARTMENT OF ZOOLOGY

ANNUAL REPORT
2017-18

1. Students of the BSC final year students along with Staff of Zoology departments have visited to sericulture UNIT Central silk board, Ministry of textile Govt. of India, Devlipar Dist. Bhandara
2. Dr. V. G. Barsagade selected and participated at Department of Biotechnology sponsored National 3 Months training on Molecular biology and Biotechnology for fisheries professionals at CMFRI Kochi, Kerala during 1st November 2017 to 31st January 2018.
3. Dr. V. G. Barsagade participated in one day training and awareness program on J-Gate@Cera held on December 15, 2017 at ICAR-CMFRI Kochi, Kerala.
4. Dr. V. G. Barsagade participated in the workshop on Next generation sequencing and its applications at CMFRI Kochi, Kerala during 7th-8th November, 2017).

Dr. Vikas G. Barsagade
Head
Department of Zoology

DEPARTMENT OF PHYSICS

This year, the strength of intake capacity for Semester I has been increased to 67 from 49 from the last session due to enhancement in additional Non-Grant section granted by Government. This additional strength increased the work load specially of Laboratory. Despite regular teaching, following activities have been organized.

1. **Student Seminar:** The activity was conducted during 7th, 8th, 14th and 15th March 2018 covering preliminary round and final round. It helps for students to improve Self confidence, while preparing seminar theory concepts also gets clear in depth.

Top three students were awarded by Prizes on 12 April 2018. Two consolation Prizes were also awarded to motivate the students. The names of the selected students are as under-

Mr. Mayur C. Mune	-	1 st Prize
Mr. Aksham M. Shambharkar	-	II nd Prize
Ku. Kalyani S. Kumeriya	-	III rd Prize
Mr. Aditya T. Jagdale	-	I st Consolation Prize
Ku. Deeksha D. Gajbhiye	-	II nd Consolation Prize

Dr. A.B. Sharma, Dr. P.W. Yawalkar, Prof. L.H. Dhadade, Prof. A.M. Qureshi, Prof. Miss. Snehal Mandaokar guided the students for fulfillment of the programme.

2. **Guest Lecture of Resource Person:**

A guest lecture on "Microcontroller and its Application" was jointly organized by Dept. of Physics & Electronics on 16th February 2018. The invited speaker was Dr. Abhay Deshpande from Rajiv Gandhi Engineering College, Nagpur. He enlightened around 75 students of B.Sc. Final (Physics) and B.Sc. (Electronics),

3. The students of Physics also participated on Excursion tour conducted by Science faculty on 24-25 January 2018.
4. Apart from students activity, a farewell programme was organized on 2nd April 2018 as Shri. S.G. Hanwate, Lab. Assistant has been appointed as Official in Sindhu Mahavidyalaya, Nagpur.

Dr. A.B. Sharma
Head
Department of Physics

Department of Electronics, Nabira Mahavidyalaya, Katol had organized the Guest Lecture of Prof. Ajay Deshpande, Department of Electronics, Rajiv Gandhi Engineering College, Nagpur on 16th Jan 2018 at Department of Management studies, Nabira Mahavidyalaya, Katol.

Prof. Ajay Deshpande, delivered the talk on "Microcontroller and its application"

The programme was started at 11:30 am by welcoming the Chief Guest, Prof. Ajay Deshpande and Dr. A.B. Sharma, Head Department of Physics Nabira Mahavidyalaya Katol with floral bouquet. The programme was conducted by Dr. P.W. Yawalkar, Incharge of Department of Electronics and introduced the Chief Guest.

While delivering the talk, Prof. Ajay Deshpande explained the basic concept of microcontroller and its uses in various field such as automobile, aeronautics, space, robotics, electronics, mobile communication, rail, transport and medical application in a simple and lucid languages with daily routine examples. He mainly emphasizes on the patient health monitoring system with location details by GPS.

He has made conversation with students in his talk by question-answers in healthy atmosphere. The programme was greatly appreciated by all the B.Sc. students and enjoyed this lectures with active participation.

The final year B.Sc. Student Mr. Arpit Wagh delivered vote of thanks.

After guest lecture, the workshop was arranged for final year B.Sc. electronics students in electronics laboratory related to the experiments based on syllabus.

All most final year B.Sc. students and teachers, non teaching staff were present in lecture and workshop.

Dr. P. W. Yawalkar
Incharge
Department of Electronics